

Ob Južni Tirolski spet ne vidijo razmer doma

Že dobrih štirinajst dni se spet pojavljajo v avstrijskem tisku, deloma na najbolj vidnih mestih na prvih straneh in z naslovi čez tri stolpce vesti in kritične pripombe o zadržanju italijanskih oblasí na Južnem Tirolskem do tamošnjega prebivalstva.

Na začetku tega meseca so skoro vsi listi z ogorčenjem poročali o primeru, ko je okrajno sodišče v Brixenu obdržalo skoro osemdesetleto staro Grabner iz južnotirolske občine Vahrn, ker je ob popravilu svoje hiše pustila prepleskati okenske vetrnice z rdečo in belo barvo, kot so bile poprej in kot je to marsikje na Južnem Tirolskem običaj. Ženica se je morala pred sodiščem zagovarjati proti obdolžitvi, da je z uporabljanjem rdečebel-rdeče barve razkazovala zastavo inozemske države. Kljub vsem dokazom, da je ta obdolžnica neuteemeljena in čeprav je celo državni pravdnik končno predlagal oprostitev, je italijanski sodnik izrekel kazen in odredil určenje zaplenjenih okenskih vetrnic. Nekaj dni nato je APA poročala, da je avstrijski zunanji minister Figl zaradi te obsodbe interveniral pri pristojnih italijanskih oblasteh.

Zaradi podobnega »delikta« sta se morala pred sodiščem v Kaltern zagovarjati dva južnotirolska domačina; ker sta pred več kot pol leta ob priložnosti neke slovesnosti uporabljala za osvetljenje cerkvenega stolpa rdečo in belo steklo pri reflektorjih. Sodišče ju je dolžilo »punarške demonstracije«, a ju je zaradi »pomankanja dokazov« oprostilo.

Na zasedanju dunajskega parlamenta minuli teden se je tirolski poslanec ljudske stranke prof. Gschnitzler med drugim pritoževal nad nestalnim položajem južnotirolskih učiteljev, zlasti pa nad tem, da italijanska vlada južnotirolskim vojnim invalidom, ki so služili v nemški vojski, kljub obliubam še ne plačuje rente. Govornik ljudske stranke je postavil tudi vprašanje, ali je Italija pripravljena ohraniti nemški značaj Južne Tirolske in ali je pripravljena pristati na to, da ima Avstrija pravico, da se zavzame za Južne Tirolce.

Gotovo je umestno in tudi potrebno, da se predstavniki avstrijske vlade in poslanci avstrijskega parlamenta zasavijo za to, da bi italijanska vlada izpolnjevala pogodbeno prevzete obveznosti do avstrijske manjšine na Južnem Tirolskem. Avstrijski tisk se upravičeno zgraža nad zastraševanjem južnotirolskega prebivalstva z obdolžitvami veleizdaje in smešnimi procesi zaradi uporabljanja kakih ali drugih barv in nad razpihovanjem šovinizma kot posledice ravnanja italijanskih oblasti. Vendar moramo tudi to pot znova ugotoviti, da v domači hiši pogrešamo isro prizadevnost. Da se omejimo samo na podobne primere na Koroškem, kot jih je obsojala avstrijska javnost v zadnjih 2 tednih glede Južne Tirolske. Mar brixenski dogodek ni podoben dejstvu, da je bil predsednik Zveze kor. partizanov citiran k okrajnemu glavarju zaradi barv in trakov na vencih padlim partizanom. Mar ni koroška varnostna direkcija vneto raziskavala zlonamerno in lažno ovadbo, da je predsednik Zveze slovenskih organizacij polagal na partizanske grobove vence z jugoslovanskimi barvami, ne glede na to, da bi moralo biti tudi uradno znano, da v naši državi za razliko od Italije to niti ni z zakonom prepovedano in sme vsak domačin in inozemec ob sleherni poljubni priložnosti izobesiti kakršno koli zastavo, razen zastave s kljukastim križem, kakor je te dni izrecno ugovorl ordinarij za kazensko pravo na univerzi v Innsbrucku, prof. Novalevovsky. In mar se ni že zgodilo, da

Nikita Hruščev:

„Tudi bodoča politika SZ na načelih mirne koeksistence“

V Moskvi se je ta torek začel 20. kongres KP Sovjetske zveze, ki bo trajal verjetno nekaj več kot teden dni. Ob otvoritvi je bilo navzočih 1600 delegatov ter gostje iz raznih drugih držav, med temi tudi iz Avstrije. Letošnji kongres je posebnega pomena tudi zato, ker bodo na njem začrtali smernice za 6. petletko, medtem ko je prevzela SZ na zunanje-političnem področju iniciativo za zблиžanje med Vzhodom in Zapadom.

Največje zanimanje zlasti v svetovni javnosti pa je obstojalo za poročilo o dosežanju delu centralnega komiteja, ki ga je podal prvi sekretar Nikita Hruščev v šesturnem referatu. V prvem delu poročila je govoril o vprašanjih zunanje politike in dejal, da bo SZ še naprej opirala svojo zunanjo politiko na načela mirne koeksistence in vztrajala pri stvarnih možnostih za zboljšanje odnosov z ZDA, Veliko Britanijo in Francijo.

Opozoril pa je, da ne bi smeli biti pretirano samozavestni in brezskrbni glede morebitnega napada s strani kapitalističnih sil in poudaril, da bo zato storjeno vse, da se bosta pojačali vojska in obrambna zmogljivost države.

Govoreč o vprašanjih notranje politike se je Hruščev zavzemal za dvig industrije in kmetijstva, katerim je treba dati nov polet. Treba pa je stremeti k novemu cilju: uvedbi sedemurnega dne in petdnevnega delovnega tedna, kar da bodo vsaj deloma dosegli v Sovjetski zvezi že leta 1957. Prav tako bodo po izjavi Hruščeva zvišane pokojnine, kakor se bo življenjska raven sovjetskega človeka dvignila na splošno.

O nalogah v zvezi s šesto petletko bo na kongresu govoril ministrski predsednik Maršal Bulganin, za zaključek pa bodo volitve novega centralnega komiteja.

Francoski ministrski predsednik nima lahkega stališča

Francoski ministrski predsednik Guy Mollet je kmalu po prevzemu vodstva vlade odpotoval v Severno Afriko, da si na licu mesta ustvari sliko o položaju, ki ga bo moral prejeti ali slej skušati reševati. Kratkih šest dni je preživel na ozemlju, katerega usoda dela Franciji vedno večje skrbi, in že je moral

Guy Mollet in Pierre Mendes-France

spoznati, da problema ne bo mogoče reševati z vojaško silo, marveč le potom pogajanj.

Eden njegovih prvih ukrepov je bil, da je zamenjal prejšnjega generalnega rezidenta za Algerijo, potem je bila razširjena avtonomija v Tuniziji, trenutno pa so v Parizu francosko-maroka pogajanja, katerih namen je ureitev novega državnopravnega razmerja med Francijo in Marokom.

Toda Mollet pri tem svojem delu nikakor

so varnostni organi ob ziliskem ševanju pazili na to, če slovenska mladina ne uporablja pri tem tudi trakove v državni nevarnih barvah? So morda koroške varnostne oblasti mnenja, da je samo to zastraševanje, kar delajo oblasti v Brixenu in drugod na Južnem Tirolskem?

Poslanec ljudske stranke prof. Gschnitzler ob svoji kritiki italijanske vlade zaradi neizplačevanja rente južnotirolskim vojnim invalidom, ki so služili v nemški vojski, pozablja, da naša država odreka slovenskim izseljencem na Koroškem zakonito predpisano priporniško odškodnino, čeprav jih je nacizem z nasiljem odvedel v tuino in jih strgal v zastražena taborišča. Prizadevni zagovornik izpolnjevanja pogodbenih obveznosti na Južnem Tirolskem je pri razlaganju člena 7 avstrijske državne pogodbe zelo spreten, zato pa tem manj načelen, v zamegleva-

nima lahkega stališča, kajti vsak ukrep, ki bi bil morda podoben popustljivosti, naleti na odločen odpor pri desničarskih nacionalistih ter pri francoskih naseljencih v Severni Afriki medtem ko mora v nasprotnem primeru računati s ponavljajočimi se nemiri, s katerimi domačini zahtevajo zase enakopravnost in svobodo. Prav tako pa se kažejo tudi prve težave v okviru koalicije same in izgleda, da sodelovanje z Mendes-Francejem ne poteka vedno v najboljšem redu.

Vedno večje razpoke v koaliciji

V notranjepolitičnem razvoju prihaja po sklenitvi državne pogodbe do vedno večjih nasprotij v koalicijski politiki obeh odločnih vladnih strank. Ob vrsti gospodarskih in socialnopolitičnih vprašanj so se v zadnjih tednih ta nasprotja tako zaostila, da je dejansko komaj še mogoče govoriti o sodelovanju in da je koalicija praktično samo še na papirju. Predsedstvo socialistične stranke je konec tedna označilo rezultate dosedanjih pogajanj s predstavniki ljudske stranke za premostitev obstoječih nasprotstev kot

Odprto pismo proti zastraševanju Južnih Tirolcev

Južnotirolski poslanec v italijanskem parlamentu dr. Guggenberg je v južnotirolskem listu »Dolomiten« objavil odprto pismo na italijanskega ministrskega predsednika Segnija in ga opozoril na na-

nju vprašanja z »argumenti«, ki so stari že nekaj desetletij, a se jih šovinisti in ljudje z dvojno moralno še danes zelo radi poslužujejo, če je govora o koroških Slovincih. Tudi mi smo mnenja, da je nezakonito in krivično, kar si dovoljujejo italijanska sodišča v odnosu do svojih državljanov avstrijske narodnosti. Toda, mar je to zakonito in pravilno, kar počenjajo sodišča na Koroškem, ko v nasprotju z določili državne pogodbe ne priznavajo slovenščine kot uradnega jezika?

To in še marsikaj, kar se dogaja pred domačim pragom, nedvomno zmanjšuje vrednost, zlasti pa moralno upravičenost zagovarjanja pravice vsem tistim, ki jim je pravičnost in zakonitost na domačih tleh nepoznana beseda in ki doma prakticirajo prav to, kar drugim ogorčeno oponašajo.

Kancler Raab povabljen v Jugoslavijo

Zvezni kancler ing. Julius Raab je sporočil na zadnji seji ministrskega sveta, da mu je novi jugoslovanski veleposlanik v Avstriji dr. Uvalič izročil povabilo jugoslovanske vlade na uradni obisk v Jugoslaviji. Obisk je predviden že za le ošnje pomlad in bo kancler Raab povabilo sprejel, takoj ko bo znan točni datum.

V zvezi s tem povabilom poudarjajo, da bo prišlo ob tej priložnosti do navezave še tesnejših stikov med Avstrijo in Jugoslavijo.

Deželni glavar Wedenig v ZDA

V torek so odpotovali deželni glavarji Koroške, Štajerske in Tirolske v Združene države Amerike, kamor jih je povabila ameriška vlada. Na dunajskem letališču se je od njih poslovil tudi zvezni kancler Raab.

Med svojim večtedenskim študijskim obiskom v Ameriki bodo imeli deželni glavarji priložnost, da si ogledajo razne tamkašnje ustanove javne uprave.

Deželnega glavarja Wedeniga zastopata v času njegove odsotnosti prvi namestnik Krassnig ter deželni poslanec Ebner.

Državni interesi — raztegljiv pojem

V zadnji številki smo v članku pod tem naslovom pomotoma zapisali, da je bilo zasedanje takojimenovanega Znanstvenega inštituta za proučevanje vprašanja Podonavja v Salzburgu pod vodstvom graškega profesorja Matla in bivšega poslanika Horrbostla. S tem popravljamo, da je bilo omenjeno zasedanje samo pod vodstvom Hornbosla, profesor Matl pa je imel v tem okviru predavanje.

nezadovoljive in je odločeno zahtevati nove volitve že v letošnji spomladi, če bi po krivdi koalicijskega partnerja sodelovanje ne bilo več mogoče. Tudi pri nadaljevanju pogajanj na začetku tega tedna nesoglasij niso uspeli premostiti, predsednik ljudske stranke Raab pa je kategorično zavrnil možnost volitev spomladi. Nadaljnji razvoj bo v precejšnji meri odvisen tudi od rezultata ov zasedanja celotnega vodilnega aparata ljudske stranke, ki se je začelo včeraj na Semmeringu in bo šele jutri zaključeno.

raščajoče zastraševanje južnotirolskega prebivalstva in na to, da bi to stanje, če bi trajalo naprej, privedlo do nevzdržnega položaja, ki bi zaradi medsebojnega nezaupanja onemogočil vsako stvarno razpravljanje o še ne rešenih vprašanjih Južne Tirolske. V odprtem pismu je v zvezi z obtožbo veleizdajstva, ki jo je vložilo državno pravdnništvo v Bozenu proti južnotirolskim poslancem, ker so se zatekli za pomoč k avstrijski vladi, tudi poudaril, da smatrajo južnotirolski poslanci, da so v polni meri in brez vsakega pridrška upravičeni, da se v svoji borbi za izpolnitev Pariške pogodbe o južnotirolski avtonomiji obračajo tudi na avstrijsko vlado. Mednarodni značaj te pogodbe nalaga zastopnikom Južnih Tirolcev v gotovih pogojih celo dolžnost, da se s svojimi pritožbami in upravičenimi zahtevami glede izvajanja pogodbe obračajo na oba pogodbeni partnerja. Vsem poskusom zastraševanja pa se bodo južnotirolski poslanci — tako je rečeno v odprtem pismu Segniju — z vsemi sredstvi zoperstavili.

Südmarka v pravi luči

V zadnji številki našega lista smo poročali, da koroška varnostna direkcija ne najde razloga za ukrepe proi »Koroškemu šolskemu društvu Südmark«, čeprav dejavnost te organizacije nikakor ni v skladu z določili člena 7 Državne pogodbe in bi jo morala društvena oblast zato tudi prepovedati. Za kakšno organizacijo pa pri Südmarki dejansko gre, je razvidno tudi iz naslednjih ugotovitev, ki jih v prevodu ponatiskujemo iz razprave dr. Ericha Körnerja, kateri v daljši razpravi pod naslovom »Obsaja neonacistična nevarnost?« v mesečni reviji »Die österreichische Nation« piše med drugim:

»Koroško šolsko društvo Südmark«

Kot odcepek od graškega »Alpenländischer Kulturverband« je bilo 19. maja 1955 v Celovcu ustanovljeno posebno »Koroško šolsko društvo Südmark«. Društvo hoče — kakor je razvidno iz njegove prve objave za tisk — »nadaljevati s tradicijo prejšnjega »Nemškega šolskega društva Südmark« in tudi »čuvati pravice domovini zvestega prebivalstva.«

»Domovini zvest« v nemško-nacionalnem žargonu — nanašajoč se na Koroško — ne pomeni nič drugega kot nemško-nacionalno in protislovensko. Na južnem Koroškem je naseljena še vedno znatna slovenska narodnostna skupina, ki je bila v času nemške zasedbe težko zatirana, delno (s pomočjo ljudi od Schulvereina) celo izseljena. Z veliko spretnostjo in pristno avstrijsko toleranco je uspelo sedanjemu deželnemu glavarju Ferdinandu Wedenigu zločine nacistične »narodnostne politike« zopet popraviti ter avstrijske in slovenske Korošce privedi do mirnega sožitja v nedeljeni Koroški.

Ali se naj dovoli, da bo to dovolj težavno doseženo zagotoviti in pomiriti Koroške južne meje ponovno lahko »opredelilo« neko »Koroško šolsko društvo Südmark«? Kako tesne vezi obstajajo med različnimi »nemško usmerjenimi društvi«, se vidi tudi pri »Koroškem šolskem društvu Südmark«, katerega predsednik je obenem tudi okrožni vodja »Avstrijske telovadne zveze«. Kot poslovodja deluje neki gospod Aloš Kaplaner. On je tudi poslovodja koncem leta 1955 v Celovcu ustanovljenega »Kärner Abwehrkampferbunda«, izrazito enostransko nemško-nacionalne organizacije. Ker je članstvo naravno pri vseh društvih isto, so bile te nove ustanovitve izvedene verjetno zgolj iz taktičnih razlogov. Čim več različnih društev neko petičio ali proklamirano pismo podpiše, s toliko večjim švilom pristavev se potem lahko ustvarja neresničen videz.

Nerazumljivo je, kako je moglo notranje ministrstvo dopustiti tako ponovno ustanovitev in prezreti pomisleke, ki jih je izrazil koroški deželni glavar.

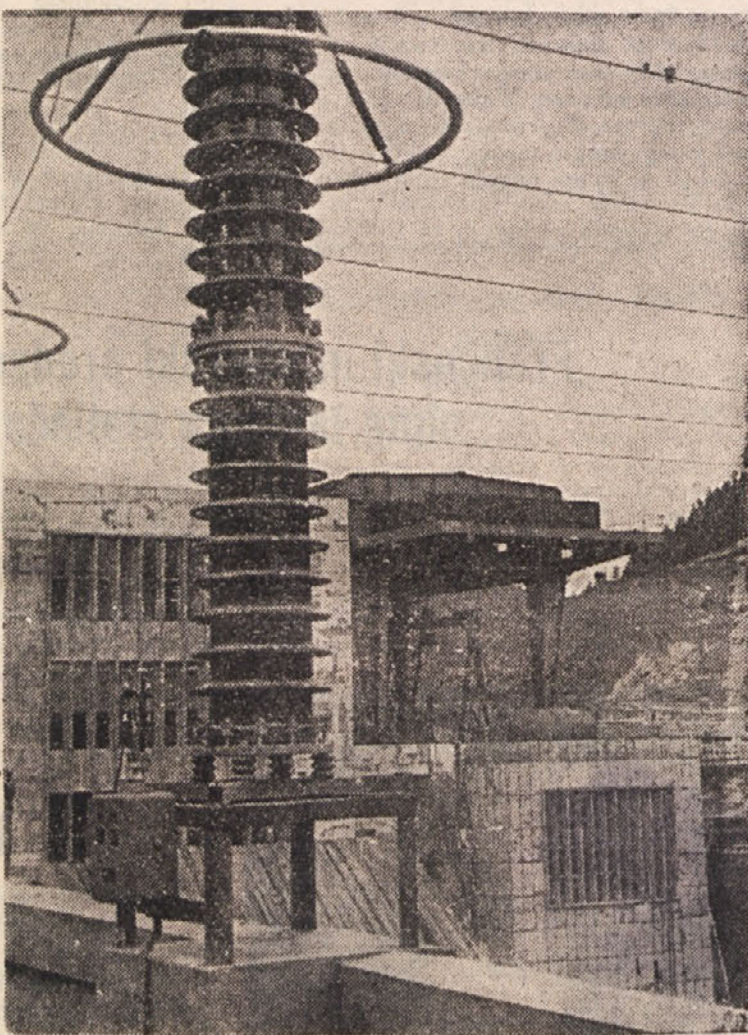
Resnične zaščitne naloge Avstrije

Nova Avstrija ne potrebuje nobenih »šolskih« ali »zaščitnih društev«, ki zmorejo našo republiko videti le z nemško-nacionalnimi predobli! Skrb za ohranitev avstrijske narodnosti na južnem Tirolskem je stvar naše vlade, ki v tem primeru lahko računa s celotnim narodom. Glede izgnanih Volksösterreicher in Volksdeutsche je bratska pomoč možna govorilo le v odločni podpori pri ustanovitvi nove raine eksistence, ne pa v nemško-nacionalnih frazah in brezsmiselnem kričanju po maščevanju. Kar zadeva eksistenco in razvoj naših tujejezičnih narodnostnih skupin, vseeno če gre za Slovence na južnem Koroškem, za Hrvate in Madžare na Gradščanskem ali Čehe na Dunaju, ogrožajo le naše republiko neprimerno manj kot ponovno nastala nemško-nacionalna zaščitna društva. Najvažnejša zaščitna naloga nove Avstrije je torej govoriti o odstranitvi nemško-nacionalnega zlega duha iz vseh naših šol, uradov in društev!

Nova dravska elektrarna v Sloveniji

K dosedanjim vodnim elektrarnam na Dravi v Sloveniji — v Dravogradu, Vuzevici, Fali in na Mariborskem oku — je pričel te dni poskusno obratovati prvi agregat nove hidroelektrarne v Vuhredu. To je najmočnejša elektrarna na Dravi in bo dajala le no 300 milijonov kilovatnih ur električne energije. Elektrarna v Vuhredu je prva na Dravi, ki je delo izključno domačih strokovnjakov in industrije, zgrajena pa je bila v zelo kratkem času — v nekaj več kot dveh letih. Računajo, da bo druga turbina stekla najkasneje letos septembra. V novo elektrarno so doslej vgradili okoli 80.000 kubičnih metrov betona in 1.400 ton bežnega železa, izkopali in prepeljali pa so nad 170.000 kubičnih metrov zemlje in kamena.

Kljub obratovanju nove elektrarne v Vuhredu pa je sanje v preskrbi z elektriko v Sloveniji zelo težavno. Zaradi mraza so reke močno upadle in Drava vsa leta po vojni še ni

imela tako malo vode kot letos. Zaradi tega so v Sloveniji odredili strogo varčevanje s tokom in nekatere tovarne in podjetja začasno ne bodo mogla delati.

Slovenija povečala izvoz blaga

Slovenija je dosegla lani doslej največji izvoz blaga na tuja tržišča. Skupna vrednost izvoženega blaga v letu 1955 je dosegla 13 milijard in 900 milijonov dinarjev.

Med največje odjemalce blaga iz Slovenije sodita Italija in Avstrija, pa tudi Zahodna Nemčija in Švica sta pomembna kupca slovenskih proizvodov. V trgovini z Avstrijo so slovenska podjetja lani zaznamovala povznesanje izvoza za dobrih

700 milijonov dinarjev in je vrednost iz Slovenije v Avstrijo izvoženega blaga dosegla vsoto 1 milijarde in 876 milijonov dinarjev.

Pri izvozu blaga iz Slovenije s a tudi lani prevladovala les in barvasta metalurgija. Zlasti je narasel izvoz barvnih kovin, med njimi predvsem aluminija, po katerem je veliko povpraševanje. Pa tudi izdelki lesne industrije zavzemajo vidno mesto.

V Sibiriji bodo zgradili močno industrijo

Sovjetski tisk objavlja nove načrte za razvoj industrije v Sibiriji in v območjih Centralne Azije. Sovjetski strokovnjaki so izjavili, da bodo največ pozornosti pri izgradnji posvetili razvoju Kazakstana ter območju zahodno od Baikalkega jezera. Na teh področjih so našli velika nahajališča železa, premoga in drugih surovin. V tej zvezi je sovjetski list »Izvestija« zapisal, da bodo sredstva, ki jih bodo investirali v to območje, večja, kakor sred-

stva, ki so jih investirali v 38 letih izgradnje v vsej državi. Gradbeni načrti predvidevajo zgraditev tovarn za tovarne automobile, traktorje, dizelove lokomotive in za izdelovanje naprav za rudnike in plavže. V Irkutsku bodo zgradili največjo sovjetsko tovarno aluminija, ki bo uporabljala električno energijo dveh največjih elektrarn na svetu. Ti dve centrali bosta proizvajali 3.200.000 kilovatnih ur električne energije.

PO ŠIRNEM SVETU

Düsseldorf. — Izgleda, da v CDU-FDP-jevi koaliciji v Zapadni Nemčiji ni več vse v redu, kajti z raznih zapadnonemških dežel prihajajo vesti o nesoglasjih, ki se pojavljajo predvsem glede vraščanja notranje politike. Opozicija FDP proti Adenauerjevi CDU prihaja posebno odkrito do izraza v Nordrhein-Westfalen, kjer nameravajo skupno s socialisti doseči odstotek CDU-jevskega min'skega predsednika.

Dunaj. — Zadnji petek je prispel na Dunaj novi izraelski generalni konzul Ben Tsur, ki je bil doslej v izraelskem zunanjem ministrstvu vodja oddelka za vzhodnoevropska vprašanja.

Madrid. — Med špansko študentsko mladino se v zadnjem času pojavlja precejšen odpor proti ukrepom vlade, ki onemogočajo svobodno študiranje. Pri protestih zborovanih je policija aretirala večje število študentov, vlada pa je za tri mesece ukinila določila usave, ki jamčijo svobodo gibanja, ter napovedala najostrejša ukrepe proti vsakemu, ki bi povzročal nemire. Borba španskih študentov pa vzbuja zanimanje tudi izven države in izražajo študente raznih dežel svojo solidarnost s španskimi kolegi.

Alabama. — V nekaterih ameriških deželah zavzema rasna diskriminacija vedno večji obseg. Posebno v Alabami je dosegla v zadnjem času višek in so ra univerze izključili neko študentko-črno. Razne evropske dežele so izključili študentke ponudile brezplačno študiranje na svojih univerzah in tako odgovorile vsem tistim, ki so s svojo rasno diskriminacijo sramota za 20. stoletje.

Rio de Janeiro. — Brazilski predsednik Kubicek je podpisal poseben zakon, s katerim je bilo ukinjeno obsešno sanje, ki je bilo uvedeno dne 25. novembra 1955.

Zürich. — Švcarska vlada je odklonila povabilo, da bi Švica vstopila v Evropski svet. Svojo odklonitev uemeljuje vlada s tem, da je Evropski svet povezan s Severnoatlantskim obrambnim paktom in bi torej vsop v tako organizacijo ne soglašal z nevtralnostjo Švice.

New Delhi. — Indijski ministrski predsednik Nehru je izrazil mnenje, da tako imenovani Bagdadski pakt ogroža varnost Indije in da je izzval razne zapletitve na Blžnjem vzhodu. Zbiranje vojaških sil na indijskih mejah bistveno dviga zaskrbljenost Indije in bo prej ali slej vplivalo tudi na indijsko oborožitev.

Bruselj. — Zunanji ministri šestih zapadnoevropskih držav so se na svojem nedavnem posvetovanju odločili, da bo treba ustanoviti posebno evropsko organizacijo za atomsko sodelovanje, katere namen bo razvoj znanstvenega raziskovanja in izmenjave podatkov o atomski energiji ipd. Francoski zunanji minister Pineau je s tem v zvezi izrazil posebno francosko željo, da bi bila ta organizacija (pod imenom Euratom) posvečena miroljubni uporabi atomske energije.

Sofija. — V Bolgariji so bile pred dnevi volitve v krajevne ljudske odbore in ljudska sodišča. Izvoljenih je bilo 59.000 odbornikov, 254 sodnikov in 12.700 sodnikov-poročnikov.

Kairo. — Predsednik jordanske vlade je vabil svoje kolege v osalih arabskih deželah na sestanek, na katerem bi razpravljali o odnosih med arabskimi državami in Izraelom. Medtem ko so vsi ostali predsedniki arabskih dežel pristali na povabilo, ga je predsednik egiptске vlade Naser odklonil, ker da se ne bi hotel srečati z iraškim premierom Nuri Saidom, ker Egipt nasprotuje politiki iraških voditeljev.

Malta. — V soboto in nedeljo je bil na Mal'ti plebiscit, pri katerem je prebivalstvo odločalo o tem, ali naj bo Malta vključena v britansko skupnost narodov. Izid plebiscita je pokazal, da se je nad dve tretjini volilnih upravičencev izreklo za tesnejšo povezavo z Veliko Britanijo.

GOSPODARSKI DROBIŽ

Velesejem v Leipzigu

Na velesejmu v Leipzigu, ki ga bodo odprli 26. februarja, bo sodelovalo 9.500 razstavljalcev iz 39 držav. Na velesejmu bodo letos prvič sodelovala tudi podjetja iz Finske, Jugoslavije, Paragvaja, Sudana in Sirije. Od nemških podjetij bosta tokrat prvič razstavljali tudi tovarna Krupp iz Essena in avtomobilska tovarna Daimler Benz.

Kitajska je lani povečala izvoz

Kitajska trgovina z zapadnimi, azijskimi in afriškimi državami se je lani povečala v primerjavi z letom 1954 za 25 odstotkov, trgovina z vzhodnoevropskimi državami pa za 30 odstotkov. Okrog 90 odstotkov lanskega uvoza LR Kitajske tvorijo industrijska in kmetijska oprema ter razni drugi stroji, izvoz pa je obsegal industrijsko opremo, šivalne stroje, bombažne izdelke, kovine in ro opapir.

Sovjetsko-romunska trgovinska izmenjava

V Moskvi so pred nekaj dnevi podpisali sovjetsko-romunski sporazum o trgovinski izmenjavi za leto 1956. Sovjetska zveza bo izvažala bombaž, kovinske izdelke, industrijsko opremo in podobno. Romunija pa perolej, ribiške ladje, meso in drugo blago, s katerim je oskrbovala Sovjetsko zvezo tudi že v preteklih letih.

Jugoslovansko-češki gospodarski sporazumi

V Pragi so koncem preteklega tedna podpisali vrsto jugoslovansko-čeških gospodarskih sporazumov, ki urejajo prečca imovinska in finančna vprašanja med obema deželama, nadalje vprašanja češko-slovaških investicijskih in blagovnih kreditov, ki jih je češkoslovaška vlada dala Jugoslaviji, ter končno še vprašanja o znanstvenem in tehničnem sodelovanju med Jugoslavijo in ČSR.

Ob stoletnici Heinejeve smrti

Heinrich Heine, eden najpomembnejših nemških pesnikov, se je rodil leta 1797 v židovski družini v Düsseldorfu. Oče ga je namenil za trgovino, a Heine je že od rane mladosti naprej čutil nagnjenost k literaturi. Tudi njegova mati je bila ljubiteljica literature, kar je vplivalo na sina. Z dese imi leti se je ravnal za Napoleona, ker je razbil tedanji fevdalni red in ker je uveljavil načelo civilne enakopravnosti med židi in kristjani.

Po maturi ga je oče zapel pri nekem trgovskem podjetju v Frankfurtu. Kasneje celo sam uslovi neko trgovsko podjetje, ki pa klavirno propade. Prav tako žalostno propade njegova prva ljubezen do sestričarice Amalije, ki mu je navdihnila pesmi, objavljene kasneje v »Knjigi pesmi«.

S pomočjo strica je študiral tri leta pravo na fakulteti. Namesto prava se je posvečal literaturi. Kot revolucionar se je sodel z nekim študentom na fakulteti, zaradi česar je moral vseučilišče zapustiti. Odšel je v Berlin, kjer je kar mrgolelo različnih literarnih krožkov. Od tu ga je njegova nemirna, revolucionarna narava — predvsem zaradi političnega preganjanja — ponesla v Anglijo, nato v Italijo in končno v Pariz, kjer je ostal kot politični begunec do svoje smrti, ki je leta 1856 zlomila njegovega umornega duha, potem ko ga je bolezen priklenila na posteljo za celih 8 let.

Heine je edinstven pojav v nemški poeziji, zato je imel tudi toliko fanatičnih

Heine tudi po smrti ni imel miru. Borba med njegovimi zagovorniki in nasprotniki se je nadaljevala. Kljub temu, da je bil Heine iskren nemški domoljub, ki ga je v tujini stalno mučilo domotožje, je vsak način postavil ve spomenika povzročil hude spore. Med njegovimi nasprotniki se je znašel tudi neki literat Bartels, ki si je v svojem žolčnem sovra-

štvu do Heineja naprtil celo nevhvaležni napor, da je objavil knjigo, v kateri je hotel dokazati, da Heine sploh ni bil pesnik.

Heine je poleg Goetheja dosegel vrh nemškega pesništva in je še danes učitelj nešteto pesnikov in pisarjev širom sveta. Številni slovenski pesniki in literati so prevajali njegova dela v slovenščino

NOVE KNJIGE

ZBIRKA PESMI za mešani in moški zbor, I. zvezek, Glasbena matica v Trstu.

Glasbena matica v Trstu, ki je že pred 35 leti izdala zbirko pesmi za svoje zborove, zdaj nadaljuje to svojo tradicijo s prvim zvezkom »Zbirke pesmi za mešani in moški zbor«. V ta zvezek je bilo sprejetih 21 pesmi (od tega 15 za mešani in 6 za moški zbor), ki so jih uglasbili primorski skladatelji na besedilo raznih pesnikov, med njimi tudi Otona Župančiča, Srečka Kosovelca, Simona Gregorčiča, Dragotina Keteja in drugih.

Zbirko je uredil prof. Vasilij Mirk, ki je tudi sam prispeval dve pesmi. Poleg nje so zastopani znani primorski skladatelji starejše generacije, na primer že pokojna Fran Venturini in Vinko Vodopivec, prav tako pa tudi mladi ustvarjalci, med katerimi verjetno največ obeta Pavle Merku.

tudi pri svojih pevcih. To pa je tudi naša iskrera želja! Skrbeti moramo vsi složno za napredek. Naj tudi vsi zborovodje in pevski zbori upoštevajo, da ostane tisti, ki ostane vedno na istem mestu.

Zbirko pesmi lahko naročite v knjigarni »Naša knjiga«, Celovec, Wulfengasse 15. Posamezni zvezek stane 22 šilingov.

Več zelenjave — več zdravja

Zveza zadružnic LR Slovenije je v založbi »Kmečke knjige« izdala knjigo »Več zelenjave — več zdravja«, ki so jo sestavili dr. Damjana Bebler, Andrej Skulj, Penika Levstek in Marica Kramberger. Knjiga obsega tri dele (prvi del obravnava teorijo o zdravi prehrani, v kateri mora biti dovolj vitaminov in rudinskih snovi, ki jih je največ v zelenjavi in sadju; v drugem delu je opisan vrt, kako si ga uredimo, kaj na njem lahko pridelamo, kdaj sejemo posamezno zelenjavo ter kdaj jo uporabljamo; v tretjem delu pa spoznamo razne načine pripravljanja zelenjave) in prinaša o zdravi ter redni prehrani vse, kar je treba o tem vedeti.

Skoraj polovico knjige polnijo nasveti za ureditev domačega vrta in je v kratki in vendar lahko razumljivi obliki govora o vseh podrobnostih, ki jih je pri tem treba upoštevati, če hočemo posaditi našo vrtnarijo na pravilno ter donosno podlago. Za vsako vrsto povrtnin je v knjigi odmerjen poseben prostor, iz preglednih razpredelnic pa razberemo množico potrebnega semena ali sadik, čas in kraj setve in razdaljo saditve, čas in množino pridelka ter podrobne nasvete za oskrbo. Prav tako obsežno je poglavje o pripravljanju zelenjavnih jedi, kateremu sledijo navodila za konzerviranje zelenjave.

V lažje razumevanje je knjiga opremljena še s številnimi tekstnimi ilustracijami in je go ova, da bo kot priročnik, ki vsebuje vse, kar je v zvezi z vrtnarstvom in zdravo prehrano, dobra osnova predvsem našim kmečkim gospodinjam.

Naročajte slovenske knjige in časopise v Naši knjigi, Celovec, Wulfengasse 15.

(Gradnik, Župančič i. dr.). Poslovenjene Heinejeve pesmi pa so tudi uglasbene.

Njegova pranečakinja Slovenka prof. Ada Hayne je v zadnjih štirih letih obdelala celotnega Heineja. Njena razprava je zelo zanimiva, ker Slovence seznanja podrobneje s kranjsko vejo rodu Heine. Dočim je hannoverska veja rodu Heine že izumrla, živijo na Kranjskem še sorodniki velikega nemškega pesnika. Kranjska veja je dala nekaj pomembnih slovenskih

Heinrich Heine

kulturnih delavcev. Ada Hayne predvsem navaja svoja dva prastrica Antona in Jožeta Hayneja, ki sta bila po pol bratranca s Heinejem.

Prof. Ada Hayne se je odločila, da bo v obširnem, več kot sto pol obsegajočem spisu očrtala Slovincem lik velikega pesnika in njegovega rodu ter jim hkrati podala poleg mnogih njegovih pesmi tudi vsebinski pregled celotne njegove proze, ki je bila v slovenščino le malo prevajana. Pri tem je profesorica želela, da bi v tem spisu ohranila za bodočo rodovinske spomine, poročila in izročila, ki so o pesniku in hannoverski veji živeli v kranjskem odganju rodu Hayne.

Heinrich Heine:

Childe Harold

Barka čvrsta — črna krsta —
mračno jedra čez vodé.
Vsi zastrti in potrti
v nji pogrebniški sede.

Pesnik mrtev, nem, otopen
bledi obraz mu je razkrit;
pogled mirni v neizmerni
gleda še nebeški svit.

Iz globine krk prerine
se rusalki obupa poln,
in valovi v vedno novi
tožbi treskajo ob čoln.

Poslovenil Oton Župančič

Letošnji knjižni dar SPZ

Koledar slovenske Koroške 1956	10 šil.
Vladimir Kokole: Dežela sveta	10 "
Anton Ingolič: Deček z dvema imenoma	5 "
Vekoslav Kaleb: Čudoviti prah	5 "
Ivan Potrč: Zločin	5 "
Celotna zbirka samo	25 "

Knjige lahko kupite v knjigarni »Naša knjiga« Celovec, Wulfengasse 15

nasprotnikov. Njegov pesniški svet se je porodil iz nemške čustvenosti in romantičnosti, židovskega umskega realizma in francoske duhovi osi v razdobju zmagovitega napoleonskega pohoda idej francoske meščanske revolucije — svobode, enakosti, bratstva. Heine ni bil samo pesnik, marveč tudi dramatik, publicist in novinar ter literarni, politični in umetniški kritik. Njegovo umetniško osebnost moremo smatrati za genija »Mlade Nemčije«, okrog katere so se zbrali mladi revolucionarni duhovi.

Heine je bil zelo plodovit pesnik. Izšle so številne njegove pesniške zbirke, poročila, literarne kritike in literarne zgodovine ipd. Po njegovi smrti so izšle leta 1869 »Zadnje pesmi in misli«, leta 1884 pa »Spomini«.

Tržaška Glasbena Matica ima v svojem programu poleg zborovskih pesmi tudi izdajo drugih skladb, tako za razna glasbila, samospeve in podobno. Zeleni bi bilo, da bi tržaški Slovenci svoje načrte lahko tudi uresničevali in tako uspešno nadaljevali delo, ki so ga započeli s prvim zvezkom »Zbirke pesmi«, kateremu je urednik napisal na po naslednje besede:

Zbirka naj ustreza kolikor mogoče širšim potrebam, torej preprostim pevcem in naprednejšim, pri čemer ni treba izgubiti iz vida umetniško vrednost posameznih skladb. Prav da je obenem, da tudi najskromnejši dobijo vsaj nekaj vpogleda v našo zahtevnejšo ustvarjalnost. Upamo namreč, da se bodo prav ob proučevanju takih del le ogreli tudi za novejšo glasbo in vzbujali ljubezen do nje

Napredni tisk ameriških Slovencev

Na tem mestu smo pred nedavnim seznanili naše bralce z razgibano kulturno-prosvetno dejavnostjo slovenskih izseljencev v Ameriki. Koncerti pevskih zborov in raznih glasbenih orkestrrov, gledališki nastopi in druge kulturno-prosvetne prireditve pa niso edina vez, ki priteguje in druži Slovence v tujini in jim pomaga goiti in ohranjanje tujinski jezik in živost z rodno domovino izseljencev in njihove mladine. Prav takšno, če ne morda še večjo vlogo odigrava med ameriški Slovenci tudi njihov napredni tisk. O tem posredujemo našim bralcem nekaj zanimivih podatkov, ki jih povzemamo po sestavku v letošnji januarski številki »Rodne grude«, glasila Slovenske izseljenke matice v Ljubljani.

Periodični tisk ameriških Slovencev je letos star že 65 let. V tem času so ameriški Slovenci izdajali že okrog 85 različnih listov. Seveda je bilo med temi mnogo poskusov in ponesrečenih izdaj, bili pa so med njimi tudi številni pomembni listi, ki so imeli velik vpliv na miselnost in dejavnost ameriških Slovencev.

Prvi list ameriških Slovencev je bil »Ameriški Slovenec«. Prvič je izšel 3. septembra 1891 in je izhajal neprenehoma točno 55 let vse do 1. 1946. Minuli mesec pa je poteklo 50 let, odkar je pričel izhajati v Chicagu ameriški socialistični list »Proletarec«, ki je dolgih 46 let bodril in učil slovensko in jugoslovansko delavstvo v Ameriki ter ga vzgajal k socialistični miselnosti. Dasi ne izhaja več, so njegovi sledovi med ameriški Slovenci še sveži in dobro opazljivi. Petindvajset let ga je zvesto spremljal tudi »Majski glas«, ki je izhajal vsako leto ob prazniku Prvega maja. Tudi »Glas svobode«, ki je izhajal 27 let (od 1902 do 1928), je bil vseskozi svobodomiseln in napredne smeri. Dobro urejevala revija socialistične vsebine je bil od 1. 1937 do 1943 »Cankarjev glasnik«. »Slovenija« in »Delavska Slovenija« sta izhajali od 1914 do 1926 v Milwaukee, »Svoboda« pa od 1929 do 1935 v Berwynu.

Sedaj izhaja v Ameriki skoro poldrugi tisk slovenskih listov. V Chicagu izhaja dnevnik »Prosveta« že 48. leto. Kot dnevnik ima naklado 6.000 izvodov, ob sredah pa izhaja tedenska izdaja kot glasilo Slovenske narodne podporne jednote v Chicagu, največje organizacije ameriških Slovencev; ta tedenska izdaja pa ima naklado 32.000 izvodov. Število naročnikov lista kljub umiranju starih, slovenščine veščih rojakov ne pada, marveč osaja zaradi uspešnih kampanj za nove naročnike na isti

vrhovi. List ima staro socialistično tradicijo, ki jo zvesto varujejo vsi njegovi uredniki; naklonjen je novi Jugoslaviji ter rad objavlja tudi dopise iz Slovenije.

Drugi napredni dnevnik je »Enakopravnost«, ki tudi že 40 let poučuje in obvešča predvsem clevelandške Slovence. Ta list izhaja petkrat tedensko in ga izdaja Ameriško-jugoslovanska tiskovna družba, posebno priljubljen pa je med Slovenci v državi Ohio. Listu je pridružen tudi stran Progresivnih Slovencev. Tudi »Enakopravnost« se zavzema za novo Jugoslavijo ter rada objavlja dopise o dogodkih v Sloveniji. Zaradi razumljivih finančnih težkoč, ki jih povzroča med drugim tudi odmiranje starejših rojakov, zagovarja list še dalj časa združitev »Prosvete«, »Enakopravnosti« in »Glasa naroda« v enoten skupni dnevnik ameriških Slovencev. Zadeva pa še ne dozorela, zlasti ker je želja clevelandskih Slovencev, da bi skupni list izhajal v Clevelandu in da bi se tiskal v njihovi tiskarni.

Najstarejši zdaj izhajajoči slovenski list v Ameriki pa je »Glas naroda« v New Yorku, ki izhaja sedaj dvakrat tedensko. Izhajati je začel 23. septembra 1893 in je najstarejši zdaj izhajajoči slovenski list sploh. Leta 1954 ga je rešila pred ustavitvijo znana slovenska pesnica in novinarka Anna P. Krasna, ki list že leto dni uspešno ureja, krmari in mu go-

spodari ter si pridobiva poleg dosedanjih tudi nove prijatelje in bralce. Tudi »Glas naroda« se zavzema za staro domovino in objavlja mnogo novic, dopisov in gradiva o razvoju Slovenije. (Z veseljem opazujemo, da izdajateljica in urednica tudi večkrat kaj najde in ponatisne iz našega Slovenskega vestnika. — Op. ured.)

V Clevelandu izhaja že 32. leto glasilo Ameriške bratske zveze iz Denvera. Sedaj se list imenuje »New Era« in izhaja od 1. 1954 dvakrat mesečno, iskan je delno v angleščini, notranje strani pa imajo staro ime »Nova doba« in tudi slovensko vsebino s poročili o Sloveniji, katere razvoj list redno zasleduje.

Mladinsko glasilo Slovenske narodne podporne jednote »The Voice of Youth« — prej »Mladinski list« ima v glavnem gradivo v angleščini, ker je ta za mladino, ki dorašča med ameriškim življenjem, pa najbolj razumljiva, piše pa tudi o stari domovini slovenskih izseljencev. V Clevelandu izhaja še glasilo Slovenske ženske zveze kot mesečnik pod imenom »Zarja« ter v istem mestu »Glas SDZ«, glasilo Slovenske dobrodelne zveze, ki izhaja od leta 1939.

Ta pregled kaže, da je napredni tisk Slovencev v ZDA dobro razvit in da predstavlja čini elja, ki ga v njihovem življenju in javnem udejstvovanju ni mogoče prezreti.

Težka prometna nesreča v bližini Brnce

Tržaška cesta, ki jo po vsej pravici lahko imenujemo »cesta smrti«, je pretekli petek spet zahtevala tri smrtno žrtve.

Bilo je 10. februarja okrog sedmih zve-

Razne vesti iz Koroške

Iz Železne Kaple poročajo, da je reka Lepena zaradi močne zaledenosti s opila preko bregov in se razlila po sosednih travnikih. Na nekem nevarnem ovinku pa je reka preplavila tudi cesto, ki pelje iz Železne Kaple proti Beli. Ta del ceste je močno poledenel in marsikateri avtomobil je že zaneslo na kake polmetra nižje ležečo stezo. Cesto je treba nujno hi ro popraviti, če ne bo na tem mesu še prišlo do kake večje nesreče.

Izredno živahno je bilo pri nas v predpustnem in pustnem času, tako nam pišejo iz Žitare vasi. Vsepovsod v našem kraju so bile zabave, ki so silile mlado in staro, da se še izpleše preden se prične dolgi post. Kar tri dni zapored smo plesali; enkrat v Podnogradih, nato v Žitari vasi in na Bregu.

Posebno živahno pa je bilo v ponedeljek v gostilni pri Miklavcu, kjer smo obhajali tako težko pričakovano poroko. Huser Albin, kmečki sin iz Gabrij, se je naveličal samevati, zato si je izbral za sopotnico v nadaljnjem življenju mlado Cilko Križ iz Sele. Vse najboljše želimo mladoporočencema na novi življenjski poti.

V Podkrajju, občina Bela je zmrznil 74 letni Simon Ročnik. Ob 4 uri ponoči se je vrnila gospodinja Ana Apovnik domov s pustovanjske zabave. Ko pa je prišla pred domači prag je tam našla ležečega v snegu starega Ročnika, ki pri njej stanuje. S pomočjo sosed ga je odnesla na posteljo in poklicala zdravnika, ki pa je ugo ovil samo še smrť zaradi zmrznjenosti. Ker se je v njegovi bližini nahajala s'eklenica z alkoholom, domnevajo, da je bil Ročnik pijan in ker ni mogel takoj odpreti vrat, je obležal pred hišo in zmrznil.

Malošče ob Baškem jezeru. Med pustno zabavo v gostilni Galob je prišlo med zakonskim parom Tribuč in Karlom Koflerjem do hudega spora. Kofler je Blažu in Hermini Tribuč zapretil, da bosta po zabavi v stanovanju v Žučeljah nekaj doživela. Ko sta se vrnila z zabave domov, se jima je približala temna postava z dvignjeno roko in bodalom. Bil je Kofler, ki je bil že večkrat kaznovan zaradi pretepa. Tribuč se je mogel še pravočasno umakniti.

Šer. Snežna burja je izredno omejevala vidnost. V tem času je vozil nameštene Vincenc P. Aichwalder s tovornim avtomobilom iz Celovca v smeri proti Podkloštru. Ko je dosegel področje lesno-trgovskega podjetja Katz & Klump na Brnci v Ziljski dolini, mu je nenadoma privozil nasproti osebni avtomobil, katerega voznik ni zasenčil in tako Aichwalder, oslepljen od močne luči, za nekaj trenutkov ni videl ničesar. Ko je bil osebni avtomobil mimo, se je Aichwalder nenadoma znašel pred temnimi postavami treh ljudi. Zaradi poledenelosti ceste voznik avtomobila ni mogel več zavreči in tako je vozilo v vso silo treščilo v trojico pešcev.

Nesreča je bila grozna. Zakonski par Vincenc in Katharina Lierschert in kurjač Franc Sernath so obležali na cesti.

Velik požar v Betinji vasi

Pretekli teden je v Betinji vasi v občini Škocjan izbruhnil velik požar, ki ga je povzročil otrok, ki se je igral z vžigalicami v uri za slamo. Požar je izbruhnil sredi popoldneva. Ker pa je bil močan veter, se je hitro razširil in najprej zajel gospodarsko poslopje, nato pa še konjski in svinjski hlev posestnika R. Deutschmanna. Gospodarsko poslopje je pogorelo do temeljev, svinjski in konjski hlev pa delno. Ogenj je uničil zalogo krme in nekaj kmetijskih strojev. Na kraj požara so prihiteli požarne brambice iz Kamna, Sinče vasi in Dobrle vasi, ki so ogenj omeile in obvarovale stanovanjsko poslopje Deutschmanna ter sosednje objekte drugih kmetov.

Taki primeri nas vedno spet učijo, da moramo otroke stalno opozarjati na to, da se ne smejo igrati z vžigalicami, posebno še, če so v bližini slame, ki se kaj hitro vname.

Mladi kriminalci v Celovcu

Pred kakimi štirinajsti dnevi je bila razkrinkana skupina mladincev — dijakov in vajencev —, ki so po mestu kradli rolerje in druga motorna kolesa. Zavarovati se bodo morali za celo vrsto tatvin, ki so jih izvedli predvsem pred »Volkskinom« med večernimi predstavi. V glavnem so vozila uporabljali za zabavne vožnje in jih potem nekje pustili stati. Podobne tatvine so se dogajale tudi v mesu samem. Skupina šteje kakih 15

Oba moška sta imela razbite glave, bila sta takoj mrtva. Le žena je še rahlo dihala. Takoj je bila obveščena rešilna postaja v Beljaku, ki je poslala rešilni avto na mesto nesreče. V kratkem času so težko poškodovano ženo spravili v beljaško bolnico, vendar je že na poti podlegla težkim poškodbam.

Vsi trije ponesrečenci so bili nameščeni v podjetju Katz & Klump in so bili v trenu ku, ko jih je doletela nesreča, ravno na poti domov.

Na kraj nesreče je takoj priselila policija in sodnijska komisija. Aichwalderja so odvedli v preiskovalni zapor, vendar raziskovanje nesreče še ni zaključeno in tudi vprašanje krivde še ni pojasnjeno. Policija poziva tistega voznika, ki je v času nesreče vozil na področju podjetja Katz & Klump, da se javi zaradi pričevanja.

Poleg tega je bilo pretekli teden na Koroškem še več požarov, ki so povzročili precejšno škodo. V Baldramsdorfu je pogorela žaga. Nastala škoda znaša 180 000 šil. V Goričah pri Borovljah je v gospodarskem poslopiu vzgojnega zavoda izbruhnil požar. Gojenci in uslužbenci so

Po naši zemlji

pomagali pri reševanju živine. Na mesto požara so prispeli tudi gasilci iz Borovelj in Kožentavre. Škoda znaša 100 000 šil. Vzrok požara so verjetno bile leteče iskre.

Razen tega požara sta bila na Koroškem v preteklem tednu še dva sobna požara.

Vodstvo in gojenke gospodinjstvo kuharskega tečaja v Železni Kapli vabijo na

zaključno prireditev

z razstavo kuharskih izdelkov, ki bo v nedeljo, dne 19. februarja 1956 v prostorih pri Kolarju.

Razstava bo odprta od 8. do 18. ure.

Prisrčno vabimo k številnemu obisku!

*

Slovenska prosvetna zveza naznanja:

Vodstvo in tečajnice šiviljskega tečaja v Št. Vidu vabijo vse od blizu in daleč na zaključno prireditev, ki bo v nedeljo, 26. februarja pri Voglu v Št. Primožu.

Gojence bodo uprizorile igre »Pri kaveljci«.

Sodeloval bo tudi moški pevski zbor SPZ iz Št. Vida.

Nove možnosti za dosego rente staršev

Mnogim staršem, ki so v zadnjih vojnah izgubili enega ali več sinov, je deželni invalidski urad svoječasno zavrnil njihove upravičene zahteve po renti za starše. Zavrneni so bili z utemeljitvijo, da podpore niso potrebni, ker imajo do-

volj visoke dohodke. Ker pa je bila z novelo k zakonu o rentah staršev meja dohodkov zvišana, ponovno obstoja možnost, da zaprosijo za rento.

Materje ali očete padlih vojakov, ki imajo mesečno do največ 640.— šilingov (pri zakonih 680.— šil.) dohodkov, po novem zakonu dobijo rento staršev, če so izpolnili pogoje po zakonu o oskrbi vojniških žrtev (to je starost: za matere 55 let, za očete 60 let ipd.). Vse osebe, ki so po tej novelizaciji zakona upravičene do sprejemanja rente za starše, naj prijavijo svoje zahteve pri pristojnih krajevnih ali okrajnih uradih koroške zveze vojniških žrtev. Prijave lahko izvršijo pismeno ali usmeno, predložiti pa morajo tudi potrebne dokumente.

Stanje brezposelnosti na Koroškem

Po podatkih deželnega delovnega urada je bilo konec januarja prijavljenih pri koroških delovnih uradih 20 126 oseb, ki iščejo zaposlitve, med njimi 15 497 moških in 4629 žensk. Skoro polovica, namreč 9388 jih je bilo iz gradbene stroke. V teku januarja se je delovnim uradom prijavilo 5896 oseb. V primerjavi z 31. januarjem lanskega leta je bilo letos istega dne za 984 manj prijavljenih oseb brez zaposlitve.

Tečaj za popraviljanje motornih kosilnic

Zavod za pospeševanje gospodarstva pri koroški obrtni zbornici priredi prihodnji teden v Celovcu in Beljaku tečaj za popraviljanje motornih kosilnic.

V Celovcu bo tečaj v delavnici obrtne zbornice, Kolodvorska cesta 40, začel pa se bo v ponedeljek, dne 20. februarja ob 8. uri in bo trajal do srede, 22. februarja.

V Beljaku bo tečaj v delavnici za popraviljanje kmetijskih strojev Wegele, Italienerstrasse, trajal pa bo od 8. ure v četrtek, dne 23. februarja do sobote, dne 25. februarja.

Oba tečaja sta celodnevna in se interese lahko prijavijo k udeležbi še ob začetku tečaja.

Ljudska medicina v Podjuni

Podjuna, obdarjena z naravnimi lepotami in napredna v tehniki, je zanimiva tudi po svoji stari ljudski kulturi, ki se odraža v ljudskih običajih, noši, stavbarstvu, pesmi in glasbi. V preprostih, še »po starem« grajenih kmečkih hišah z modernim poljedelskim inventarjem je še danes moč slišati razne zanimive pripovedke in stare domače popevke. Tod pa so tudi še doma domači zdravniki in zdravnice, ki iz roda v rod ohranjajo kar so podedovali od svojih preprostih prednikov.

Ljudska medicina, ki jo z omalovaževanjem sprejema moderni človek, je vendar vsaj v najosnovnejših potezah matri moderne medicine, ki je v kemične sestavine različnih tablet pretopila »taužent rože«, preizkušene in ohranjene od naših babic in dedov.

Za ljudsko medicino v Podjuni, ko za vse ostale ljudske medicine, velja trditev, da je ljudsko znanje o izvoru bolezni itd. na splošno zelo majhno. Teorijo pa presegajo praktično znanje zdravljenja, ki se odraža v dolgem naštevanju receptov za zdravljenje najrazličnejših bolezni pri živalih in ljudeh, tako zunanjih kot notranjih.

Kot po vseh slovenskih deželah, sta tudi v Podjuni bila in sta deloma še v rabi dva načina zdravljenja. Prvi način je zdravljenje bolezni z zdravilnimi zelišči, mazili ipd., drugo zdravljenje pa je magičnega, »vražarskega« značaja in ga zlasti mlajši spremljajo s posmehom, s čaršiji pa ga še vedno navajajo kot najbolj preizkušeno sredstvo.

Najzanimivejše podatke o obeh nači-

nih zdravljenja smo zapisali šele pred kratkim, pa tudi iz starih rokopisnih zdravniških knjižic smo zvedeli marsikaj zanimivega. Tako pše v eni izmed njih, kako si pomagata, če te obrvi srbijo: *smeške dve slizi bilega vina eno srbijo rošne vode inu s tem umivai obrve...* V drugi spet, kako ustaviš kri, ki teče iz nosa. Recept je za naše pojme seveda popolnoma nemogoč, toda še danes ga menda vendarle ponekod uporabljajo. Glas se: *svinsko blato she gorku venu ruthu savito inu na nos djano stanovi to kri ravno tak tudi frishna voda koder bo vnus pogosto vlezben...*

Poleg omenjenega zdravljenja, ki so ga posredovale rokopisne knjižice ali pa ljudsko medicinske knjige, pa je tudi v Podjuni ohranjen še deloma drugi način zdravljenja: magično zdravljenje, v katerem zavzemajo prvo mesto zagovori ali po podjunsko »dou žebroja«. Bistvena razlika med pripovedovalci zagovorov drugod po Slovenskem in koroškimi pripovedovalci je naslednja: zagovorniki v drugih slovenskih pokrajinah, bodisi živeči ali pa umrli, so splošno znani kot ljudje, ki zagovore ljubosumno čuvajo in jih povedo sinu ali hčeri šele na smrtni postelji, ker sicer bi moč zagovora takoj prenehala. V Podjuni pa znajo »dou žebroja« ali modli »i« skoraj vsi starejši ljudje in radi odmolijo zagovor vsakomur, ki se za to zanima.

Tovrstnih zagovorov je zelo veliko, najpogostejši so za skrnino ali prehlad, pretegnjenje udov, šen, ječmen, molerik na očesu itd. Na tem mesu naj navedem le dva izmed njih:

V nedele jutro je Jes zgodo vstan, poudu se je na božjo pout. Pršua mo j proti skrnina. Jes jo bora: „Kom graš!“ „Jas gram u krščonsko kri, bom kri popiua, kri posušua, postuo pouožua z belem prtom pokriua.“ „Ja, al si ta suha al si ta mokra al si skrnina ali si te huda frgiš?“ „Pa nimaš kej s tem človekam, je kršen, je birman. Pober se u globoko morje, kjer ubenga zgonca ni in tam prebiveš ti.“

Pretegnjenje udov ali »posiloje« kot ga imenujejo, so takole zagovorili:

Kristus an svet Peter sta po svet bodina. Pršua sta do vode Donave. Svet Peter je reku: „jest sem si pa noge posilu, pa črez vodo ne bom mogu.“ Kristus je reku: „stop na zemlo, da stop kost h kosti, glid h glidi, žiua h žiui, meso h mes, kri h kriji, voda h vodi.“ V imen Boga Očeta, Sina in svetega Duha. Amen. Pomaj Bog Oče, pomaj Bog Sin, pomaj Bog sveti Dub.

Še več poznajo zlasti v Podjuni takih in podobnih zagovorov, katerih namen zdravljenja pa je povsod isti, namreč, pozdraviti bolnika z magijo, to je sugestijo. Marsikdo izmed bralcev ga je morda že sam slišal od matere ali očeta ali pa so ga celo »ozdravili« na ta način, največkrat pa, kar je tudi razumljivo, ga še bolj prehladili. Čeprav je na ta način zdravljenja nekaj silno nazadnjaškega, je vendar želja nas vseh, da ohranimo svojim potomcem v knjigah najrazličnejše zapise zagovorov in starih zagovornih molitev. Kdorkoli še pozna kako tako staro zagovorno molitev, naj jo zapiše in ob priliki izroči zbiralcu narodopisnega blaga.

Marija Jagodic

KOLENDAR

Petek, 17. februar: Frančišek
Sobota, 18. februar: Simeon
Nedelja, 19. februar: Konrad
Ponedeljek, 20. februar: Sadot
Torek, 21. februar: Feliks
Sreda, 22. februar: Peter
Četrtek, 23. februar: Marta

N · A · G · L · I · C · A

Na Jurjevo je Ježek že zgodaj krenil iz gozda. Ustavil se je pred lisičjim brlogom.

— Kako ti je, Lisica?
— Slabo, Ježek.
— Kaj ti je?
— Že tri dni ležim bolna. Izsušilo se mi je grlo. Prosim te, Ježek-Bežek, pojdi in prinesi mi vode! Vzemi pisani vrč,

vrni se čim prej, ker umiram od žeje. — Počasi, počasi, botra — Lisica. Le potrpežljiva bodi, nimam rad naglice. Ježek je vzel vrč in odšel po studenčnico. Šel je in šel, se ustavil in zopet krenil... Kosci so pokosili, poveznili se je ži ni klas na njivah. Dohitela ga je tetka Medvedka.

— Kam si namenjen, Ježek-Bežek? Počakaj malo, odpočij se!

— Prav imaš, tetka Medvedka. Naglica nikomur ne koristi, toda botra je bolna. Na Jurjevo sem bil pri njej, pa me je poslala po vodo. Zato hitim. In kaj je s teboj?

— Zelo slabo, Ježek, pojedla sem zeleno hruško. Sedaj mi preseda, da komaj govorim.

— Zakaj le ne počakaš, da dozori? Tako je, če hitiš. Pojdi k Lisici, prinesel ti bom vodo. Samo, da je pokusiš pa ti bo odleglo.

In zopet je odšel Ježek-Bežek. Šel je in šel, se ustavil in zopet krenil... Žanjice so požele, mlatiči omlatili. Dohitel ga je boter Volk.

— Kam hi iš, Ježek-Bežek, posedi malo, da se odpočjeva.

— Prav imaš, boter Volk. Od naglice

nimaš koristi. Toda botra je bolna. Na Jurjevo sem bil pri njej, pa me je poslala po vodo. Tudi tetka Medvedka je tam. Pojedla je nezrelo hruško in tudi ona čaka na vodo. Kako je pa s teboj?

— Slabo, Ježek. Bil sem doli po vaseh. Lovil sem teličke po gozdu. Od prenapornega dela me trese mrzlica. Ves gorim od vročine. Iščem nekaj, da se malo ohladim. Ježek-Bežek odgovori:

— Boter, preveč si se utrudil pri delu. Ne boš se. Vrni se k botri — Lisici. Prinesel ti bom vode in mrzlica ti bo prešla. In zopet je Ježek nadaljeval svojo pot. Šel je in šel, se ustavil in zopet krenil... Zaradel je sneg.

Dohitel ga je Zajček. Kam hitiš, Ježek-Bežek? Počakaj malo, da se odpočiješ!

— Prav imaš, Zajček. Od naglice nimam koristi. Toda botra je bolna. Na Jurjevo sem bil pri njej in ona me je poslala po vodo. Tudi ta Medvedka je tam. Pojedla je zeleno hruško in tudi ona čaka na vodo. Tam je tudi boter Volk. Prehladil se je, ko je pšel teličke. Dobil je vročino, sedaj umira od žeje. ... In kako je s teboj, Zajček?

— Ni mi dobro, Ježek. Bil sem pri popovi ženi. Postregla mi je z vloženo zelenjavo, a bila je slana, preslana. Sedaj se mi jezik krči. Iščem vode, da se napijem. Zasmeljal se je Ježek in rekel:

— Zajček — prijateljček, oprost, toda malo prezgodaj si se začel masiti z zimnico. Tudi tebi bom prinesel vode. In zopet je odšel Ježek-Bežek. Hodil je, koracal, se ustavil in zopet koracal. Tu se je ustavil, da se malo pogovori, tam, da se malo odpočije. Končno je natočil vodo in krenil nazaj. In zopet se je ustavil, pa zopet šel. Boter, kje vse je hodil. Tretje leto se je vrnil k botri. Tam so ga čakali: tetka Medvedka, boter Volk in Zajček-Brzonog.

Nepotrebno delo

Humorist Mark Twain je šel na sprehod v okolico mesta. Prišel blizu pokopališča, pa vidi neke ljudi, kako merijo. »Kaj pa počnete?« jih vpraša.

»Merimo, ker bomo postavili ograjo okrog pokopališča.«

»To je neumno in nepotrebno delo,« pravi Mark Twain.

»Zakaj nepotrebno?«

»No — tisti, ki so notri, itak ne morejo ven; tisti, ki pa so zunaj, pa itak ne silijo notri.«

liko svetlosivo lepenkasto šahovnico. Šele potem sta s Štefanom sedla. Izbrala sta si zapuščeni, malce vlažni prehod med dvema barakama, kamor ni zahajala živa duša. Okna obeh barak so gledala na drugo stran, tako da tudi od tam ni pretilo nobeno nepoklicano uho.

Bila je sobota. Pričakovala sta Dušana, ki naj bi vsak čas prišel z veslo o odobritvi »recitacije«.

Vse naokrog je bil mir vročega poletnega popoldneva. Interniranci so polegli po barakah, ker je bilo tam še najbolj hladno.

Dušana dolgo ni bilo. Igor je izpraznil škatlo s figurami in jih počasi razmestil po šahovnici.

»Počeni!« je rekel Štefanu.

»Ne znam,« se je ta zasmeljal.

»Bom pa jaz zate. Za kamuflažo gre!«

Dušan je skoraj pritekel. Vedel je, da se je zakasnil. Njune pričakujoče oči so se uvrle vanj.

»Kako je?« je vprašal Igor, ker je Dušan molčal.

»Slabo!« Dušanove črne oči so bile žalostne.

»Zakaj?«

»Prepovedali so obisk.«

Obmolknili so, ležeč drug ob drugem, strmeč v tla. Igor ni bil razburjen, samo zresil se je.

»Zanima me: ali kaj sumijo ali pa je to

Ko se je Ježek-Bežek vrnil, je bil ves zasopel, zapletel se je in bum — padel. Razbil je vrč in voda se je razlila.

Zasmejala se je botra Lisica:
— No, Ježek, čemu hitiš? Še vrač si boš zlomil.

— Prav imaš, botra Lisica. Sram me je tega. Pohitel sem, in — razlil vodo do zadnje kaplje.

O goski, ki je imela nahod

Poliubila je goska prašička, ki je imel nahod. In glej, tudi goska je dobila nahod! Kihala sta in kihala, da je bilo joj.

»A... čih! A... čih!«

Babici se je goska zasmilila, pa jo je vzela v naročje in jo poliubila na puh med očmi. In glej, tudi babica je dobila nahod! Kihala je prašiček, kihala je goska, kihala je tudi babica: »A... čih! A... čih! A... čih!«

Vnučki se je babica zasmilila, pa jo je obšla in poliubila. Toda joj! Vnučka je dobila nahod. Nalezla se ga je od babice, babica od goske, goska od prašička. In kihali so in kihali.

Tako so strašno kihali, da se je vsakomur, ki jih je slišal, srce trgalo od žalosti.

Babici se je vnučka zasmilila, pa je poklicala zdravnika. Zdravnik je prišel, pregledal vnučki grlo, nos in pljuča. Vnučka

Sonce zahaja in mraz me drhti, a v srcu se mi tiho veselje budi; jutri se bo spe: malo dalj pomudilo, predno da bo za vrhovi gora zatonilo.

Da, jutri — pojutrišnjem — in še malo, pa bo že izza Dobrača semkaj sijalo. In prišel bo jug in minil bo hlad, da, tedaj pride pomlad!

Kostanjčan

se je ustrašila in zajokala.

»Poljubite jo, dobri zdravnik, da se potolaži!«

»To pa že ne!« je odgovoril zdravnik, ki je bil moder. »Da preide nahod še name in da ga prenesem na druge oroke! Nikdar in nikoli!«

In tako se je nahod ustavil pri vnučki.

Nagradna križanka — popravek

Pri zadnji nagradni križanki sta se nam vrinili dve neprijetni napaki, ki ju tukaj popravljamo. Pravilno bi se moralo glasiti: vodoravno 18. vpiši iv, navpično 99. kurivo.

Že prej poslani rešitve, ki so napačno rešene samo v teh dveh primerih, bomo upoštevali kot pravilne in jih kot take vključili pri žrebanju razpisanih nagrad.

Mornar na izpitu

Kakor vsakdo, ki je hotel biti sprejet v mornarico, je tudi neki ameriški študent moral napraviti inteligenčni izpit.

»Kaj bi vi storili,« ga je vprašal psiholog, »ako bi nenadoma opazili, kako plava ladja po hribu in proti vam?«

Bodoči mornar ni niti za trenutek okleval, ampak takoj odgovoril:

»Tako bi nehal piti!«

zemlje. Včera mi je prinesel odgovor. S formulami mi je dokazoval, da je v tej zemlji nemogoče izkopati rov. Usadi, podori, naplavine, presekane plasti peska in grušč, vse to in ne vem kaj še da bi se udrlo, brž ko bi pričeli kopati.«

»Idiot! Kaj pa oficirski rov?« je planil Štefan.

»Opozoril sem ga nanj, pa se je izmotal, češ da je tam morda drugačna zemlja. Velik rov, o kakršnem se je on učil na montanistiki, se morda res ne bi dal izkopati. Toda mahnega bi bilo mogoče. Na koncu latin je velika jama. V njej sva si z Dušanom ogledala zemeljske plasti. Skoraj me er je rodovitne prsti, šele potem se začne grušč in mivka. Ta humorus zadostuje za naš rovček. Ali ne, Dušan?«

»Mene pri rovu skrbi nekaj drugega,« je pričel Dušan odsotno. »Oficirji so vdrl v skladščno barako, ki je bila prazna. Še elektriko so si napeljali v rov. Pri nas take barake ni. Kopati bi morali iz barake, kjer stalno mrgoli dve sto ljudi, med njimi konfidenti, bojazljivci, klepetulje.«

»To bi se dalo napraviti,« je samozavestno odgovoril Igor, kot da govori o nevažni zapreki.

»Kako le more zagovarjati tako nerealne stvari, saj ne ve, kaj govori!« je pomislil Dušan. Glasno pa je vzdihnil:

Črt je tiho zapel s čistim tenorjem:

»Nabrusimo kose, že klas dozoreva, že žetve bogate napočel je čas...«

Pridružili so se mu trije brundajoči glasovi. Razodevali so sicer občutje, premisljalo pa ga je popolno pomanjkanje posluha.

»O, kako bi to pesem zunaj zapeli! Ob ognju!« je vzdihnil Črt in prenehal peti. Dušan pa se je predal lepim mislim: »Vzemimo: dajo nam za spremstvo deset vojakov, to je devet pušk in puškomitraljez. Dobro oboroženo četico bomo pripeljali v partizane.«

Iz noči se je pojavila nočna patrulja. Videč čemre postave, so stražarji zavpili: »Via! Forza!«

ODLOČITEV

Igor je odrinil nekaj velikih kamnov, odstranil zariavelo konservno škatlo in skrbno razgrnil deko. Nato je položil nanjo škatlo s šahovskimi figurami in ve-

Z A G O S P O D I N J O I N D O M

Porod ni več „težka ura“

Porod brez bolečin je v zadnjih tednih predmet številnih člankov v sve ovrem časopisju. Tema sicer ni nič novega, ker se priprave porodnic za porod brez bolečin prakticirajo že dolga leta predvsem v Rusiji in na Kitajskem, pa tudi v Evropi, zlasti v Angliji, Švici, Franciji, zadnje čase pa tudi v Italiji.

V bistvu gre za tako imenovano psihofizično pripravo porodnice, ne pa za uporabo kakršnega koli umetnega sredstva. Porodnicam obrazložijo zdravniki v klinikah vse, kar morajo vedeti v zvezi z anatomijo in fiziologijo, naučijo jih posebne telesne vaje, kar jim služi pri porodu; skrajša, naučijo jih roditi.

Zaradi lažjega razumevanja bomo navedli primer dr. Grandleya Dicka Reada, ki je pred dvajsetimi leti napisal knjigo o porodu brez bolečin. On je pred dve letoma obiskal Afriko, kjer je ostal 6 mesecev in kjer je proučeval porode afriških črnk. Hotel je ugotoviti, zakaj samo dva odstotka teh žena rodi z bolečinami, medtem ko je odstotek med belimi ženami veliko večji. Njegovo delo je bilo zelo otežkočeno, ker ga črnici nikdar niso pustili, da bi bil pri porodu osebno navzoč. Vendar mu je uspelo doseči nekaj podatkov, kateri so mu pomagali do zaključkov, ki so podlaga za njegovo teorijo, katero že izvajajo v Ameriki in Kanadi.

Po teoriji dr. Dicka Reada mora biti vsaka 15- do 16-letna deklica poučena o tem, kako deluje človeško telo, zlasti pa kakšne so spremembe, ko žena postane mati. Vsaka nevesta mora biti vpisana v poseben center, kjer jo učijo telovadbenne vaje in pravilnega dihanja, kar ji pozneje pomaga, da se pri porodu telesno popolnoma sprosti. Dr. Dick Read trdi, da je pri okoli 200 črnkah ugotovil skoro istovestnost pri porodu. Črнке poučijo o vsem, kar morajo vedeti o materinstvu, že zelo zgodaj, tako da rodijo z veseljem in navdušenjem. Naučijo jih, kako morajo sprostiti mišice, tako da postane rojstvo otroka popolnoma naravna stvar. Tudi v Afriki vlada strog običaj, ki je postal že zakon, da ne sme biti pri porodnici nobene klepetave ženske, zlasti pa nobenih bober, mater, tašč in podobno.

Angleški zdravnik se upravičeno sprašuje, zakaj bi tak zakon ne mogel veljati tudi pri belcih. Po njegovem je bistveno vprašanje to, da odpade strah pred porodom, ki je že nekako prirojen. Ko dosežemo to, da odpade strah pred porodom, potem je porod zgolj vprašanje truda, ne pa bolečin. Samo v izjemnih primerih,

pravi angleški zdravnik, bo potrebna uporaba anestetičnih sredstev v zelo majhnih količinah. V nobenem primeru pa ne sme ostati porodnica brez zavesti o tem, kaj se z njo dogaja.

Čeprav metodo dr. Dicka poznajo in v veliki meri tudi uporabljajo, ima on kljub temu mnogo nasprotnikov. Gre za dve struji: nekateri trdijo, da mora mati trpeti največ kar lahko prenese, da bi znala čim bolj ceniti vrednost o roka, drugi pa trdijo, da mora biti mati popolnoma nezavestna. Pravijo, da je angleška kraljica svoja dva otroka rodila v popolni nezavedi, ker so ji zdravniki dali trichlorotilen.

Dr. Dick Read pripravlja sedaj poseben poizkus na neki angleški nevesti. V sobi, kjer bo poročniška postelja, bo postavil mikrofonski poseben registrator in na trak. Takoj ko bo bodoča mati legla na poročniško posteljo, bo zdravnik vse to, kar se bo od tega trenutka naprej dogajalo, posnel na magnetofonski trak: razgovor bodoče matere z zdravnikom in babico; navodila zdravnika: sam porod; prvi otrokovi glasovi; prve besede, ki jih bo mati spregovorila itd. Vse to bo razmnoženo na posebnih ploščah, ki bodo

razmnožene in dane v prodajo. Na plošči pa bo še pred vsem opisanim slišati zdravnikov glas, ki bo raz olmačl načela svoje metode. Seveda bodo nevesto o stvari dobro poučili, da bo dodobra seznanjena z zdravnikovo metodo.

Bistvo vseh priprav na porod brez bolečin je ustrezna psihološka in fizična priprava, ki jo dosežemo z ustrezno telovadbo in pravilnim dihanjem. Zelo važno je pravilno dihanje, ker žena pri porodu rabí mnogo kisika za naporno delujočo mišico. Ponekod uporabljajo celo maske za dovajanje kisika. Psihološko pa se žena pripravi na porod na ta način, da se otrese strahu pred porodom in porod smatra kot nekaj popolnoma naravnega.

Readove ideje o porodu brez bolečin si uiraio pot med široke množice sveta. Medtem ko v Avstriji še ni nič slišati o dejanski praksi po teh metodah, se v sedanjí Sloveniji že uvaia porod brez bolečin tudi v praksi. V okviru Centralnega dispanzerja bodo v Ljubljani in os alih predel h Slovenije ustavovali več šol za porod brez bolečin. S tem bodo v Sloveniji uveljavljene velike in koristne ideje propagatorja naravnega poroda Grantlyja Dicka Reada.

Kako delamo krvavice

Saj je še vedno čas domačih kolin in zaradi tega bo še marsikomu koristilo letos navodilo, kako delamo krvavice. Krvavice ali mulce, kakor jih nekateri imenujejo, izdelujemo na več načinov. Eden med njimi je tale:

Za pol kilograma riža vzemite pol kilograma glavnine, četrt kg pljuč, 15 dkg masti, za noževu konico popra, žličko majerona, nekaj zrn koriandra, žličko soli, četrt litra juhe in kolikor je potrebno krvi ter čreva.

Riž preberite, obrišite in skuhaite v nekoliko večji količini vode (približno 1,5 l). Ko bo na pol kuhan, ga odcedite, polijte z mrzlo vodo in razgrnite po deski, da se shladi. Glavnino kuhajte z jušno zelenjavo vred. Ko je kuhano oberite od kosti in zmeljite. Posebej kuhajte pljuča in jih prav tako zmeljite. Vse skupaj nato denite v primerno posodo, dodajte dišave in sol, polijte z vročo juho. Vse skupaj dobro premešajte, nato prilivajte in primešajte kri. S to zmesjo napolnite pripravljeno čreva. Narejene krvavice kuhajte v vreli vodi tako dolgo, da ob vbođu z iglo prireče čista juha. Kuhane oplakni-

te z nekoliko mlačno vodo in postavite na hladno. Ko so se nekoliko ohladile, jih obrnite. Sicer se črevo zmešča in pri pečenju počí. Na Primorskem pa je poznan še drug način kuhanja krvavic.

Najprej skuhamo pljuča, posebej pa meso s čebulo, peršiljem, majeronom, cimetom, jabolki in pomarančo. Ko je vse to kuhano, odcedimo vodo, osalo pa dobro sesekljamo. V krvi zmešamo rozine in pinjole ter nekaj v mleku namočenega kruha. Vse to dobro premešamo, da je zmes srednje gosta. Če je zmes prerodka, primešamo malo moke. Na 6 do 7 kg zmesi primešamo še 1 kg sladkorja. S tem nadevom napolnjena čreva kuhamo tako, da voda počasi vre, ker bi sicer čreva lahko počila.

Po drugih krajih Dolenjske in Gorenjske in na Štajerskem pa imajo še drugačen postopek pri izdelovanju krvavic, ki jih je mogoče tudi čisto po lastnem receptu in okusu prilagoditi svojim potrebam in možnostim. Ponekod dajejo v krvavice kuhano ali pečeno kri, namesto riža pa ješprenj.

»Kako naj hodijo kopači neopaženi v rov iz polne barake?«

Igor je obmolknil. Hotel je vražje pretehtati, kaj bo rekel. Kolikokrat se je že boril sam s sabo, da ni planil in zinil nekaj nepremišljenega. In uspeval je v tem. Napev volje mu je spet zaostila poteze. Ustnice so mu bile kot napeta struna, ko je spet pričel:

»Oficirji res niso mogli drugače kopati kot iz prazne barake, saj ne poznajo konspiracije. Zato so jih tudi takoj polovili, brž ko so bili zunaj; mislili so, da je mogoče hodi samo po cestah. Mi pa poznamo prikrivanje: tiskarne, sestanke, naše življenje — vse se je plelo pred očmi tistih, ki so nas iskali. Zakaj jim ne bi še rova izkopali pred nosom?«

Pogledal ju je s široko odprtimi očmi. Potem pa se je nasmehnil in rekel čisto preprosto:

»Na nekem mestu v baraki bi se morali osredotočiti samo naši ljudje. Blokirati bi se morali — — — morda v kotu — — — Predolgo pa seveda ne bi smeli vleči — — — že zaradi apelov ne! Gre za to, da jih prehitimo. Končati moramo, preden bodo postali pozorni — — — Dva do tri tedne računam.«

»To je hudič!« se je oglasil Dušan! »Revolucija je sploh hudič!«

Igor je obmolknil. »Moram počakati, da premisli!« je sklenil. Dušan je še ugo-

varjal, toda nekaj mu je reklo, da vsaka njegova beseda zveni nepričljivo, negotovo, celo računarsko. V razgovorih s Črtom se mu je zdelo, da govori pametno, da je trden, da pove prav tisto, kar misli in kar je potrebno. Kadar pa sta z Igorjem trdila, je nenadno izgubil tla pod seboj. Sam sebi se je zdel klavira, ker ne najde pravih odgovorov. V nerazpoloženju in kljubovanju je šele pozneje — ko je bil spet sam — uredil svoje premišli.

»Meni bi bila najljubša slamnjaka, je zinil Štefan.

»Ah,« je izbruhnil Dušan, ki so mu rahlo popuščali živci, »si že pozabil na preteklo nedeljo?«

Bila je tedaj v harna noč, lilo je v curkih in luči v kampu so ugasnile. Okrog polnoči so se Dušan, Štefan, Igor in še nekateri priplazili k ograji za stranšcem, kjer je bila ob majhnih vraih pretrgana mreža žičnih ovir. Hoteli so preplezati ta vrata, ki so bila čez dva metra visoka. Toda v zadnjem trenutku je sam Štefan odsvetoval akcijo, ker so na zunanji strani ograje stali vojak pri vojak. Brž ko so ugasnili luči, je komanda nodedeterila straže. »In zdaj pride vnovič na dan s podobno idejo,« se je otogil Dušan.

Štefan je skušal stvar popraviti:

»Zaradi konspiracije se jaz rova ne bi bal. Fantje bi porušili vsega hudiča. Pač pa bi se predolgo vleklo. Mesec bi šel, kot bi pihnil.«

»To je pa res,« je težko prikimal Igor. »V nobenem primeru se ne bi smeli zaneesti samo na rov. Rov naj bi bil ena izmed akcij.«

Igor je s Štefanovo pomočjo skušal streti Dušanovo skepsu, ki se mu je zdela prehodna, a nevarna.

»Meni je bila recitacija tako pogodu, ker bi nam navreli najmanj tri puške,« je glasno premišljal Štefan.

Dušan ga je skoraj hvaležno pogledal: »recitacija« je bila njegova zamisel.

»Orožja nam rov ne bi navrgel,« je nadaljeval Štefan.

»Tudi orožje nam bi dal: zvijačo, presenečenje — — —«

Igorjev glas je bil samozavesten in bodreč. Dušanov odpor in Štefanovi pomisleki so ga urdili v tem, da ima prav. Ni jima odrekal poguma, ni jima najmanj, še manj bi jima mogel očitat težnjo po lastnem udobju, varnosti ali koristi, toda v sposobnosti stvarne razčlenbe, v ostri ločitvi sence in svetlobe, v natančnem tehtanju stvari in razpoloženju je močno prekašal. V delu za revolucijo, v njenem valovanju se je navadil, prebivali se do načrtov in odločitev, ki bi ne bile ne sanje in ne zamuda pravega trenutka.

Štefan je obmolknil. Močno se je zresnil in prikimal Igorju.

Po prehodu med obema barakama je prišel starejši možakar — v belih, dolgih

Zveza slovenskih zadrug
SVETUJE

Že sedaj mislimo na vlgred...

Trditev, da je zimska doba zlasti čas za kmeta, ker razen vsakdanjih opravkov pri hiši in hlevu baje nima drugega dela, kot ležati za toplo pečjo, je vsekakor zgrešena. Morda izvira tako mnenje iz dejstva, da kmeta ob tem času ne brigania delo na polju. Toda umni gospodar tudi te tedne ne bo preživel v brezdelju. Premislil bo kako bo kar najbolje pripravil polje, da mu bo dobro rodilo. Izkušnje prejšnjih let so mu pokazale, katere vrste žit in krompirja najbolje uspevajo na njegovem polju in bo že sedaj skrbel, da jih bo imel ob pravem času pripravljene. Naibolje se bo zasigural, če bo že sedaj naročil vsa potrebna semena pri svoji zadrugi. Marsikomu bo še v spominu lansko pomanjkanje pesnega semena in delno tudi silo-koruze. Ali mora priti do tega? Ne, niti najmanj ne! Treba je samo pravočasno misliti in s tem, da že sedaj naroči kmet vse potrebno, se mu odvzame skrb, kajti potem bo zadruga skrbela, da bo vse ob času tudi na mestu. Potrebna bodo tudi razna umetna gnojila. Tudi v dobavah teh nastanejo dostikrat zamude ali v sezoni celo pomanjkanje, ker zadruga takrat nimajo naenkrat tolikšne količine na zalogi.

Zato je priporočljivo misliti tudi na to. Sploh bi bilo pametno, da se pomenite že sedaj s sosedi in skupno naročite mogoče kar celo vagonsko pošilko, ki vam jo zadruga dostavi na dom. Pri tem si boste prihranili mnogo dragocenega časa in nepotrebnega dela.

Kakšna semena bodo imele zadruga
na razpolago?

Pri izbiri semenja se bomo ozirali predvsem na vrste, ki so najbolj donosne, pa tudi že dobro udomačene v naših krajih.

Tako bi prišle za ječmen naslednje vrste v poštev: Vollkorn, Haisa in Isarja.

Cena za originalno žito znaša šil. 3,90
priznana razmnožitev šil. 3,54

Oves bo v sledečih vrstah na razpolago: Flämingstreue, Endress weiss in Kirsches gelb.

Cena za oves original znaša šil. 3,68
priznana razmnožitev šil. 3,35

Cena za jaro pšenico znaša šil. 4,—
priznana razmnožitev šil. 3,64

V teh cenah so tudi že vračunane vreče. Ječmen je v 70 kg vrečah, oves pa v 50 kg.

Od krompirjevih vrst vam bomo skušali posredovati: Voran, Ackersegen in Marieta. Cene za krompir še vedno niso dokončno znane.

hlačah, brez srajce, rjav v kožo in v obraz, ves plešast, se sklonil nad šahom in vliudno vprašal:

»Ali je dovoljeno?«

»Prosim!«

Nekaj pozneje sta vlekla še kar tako, nato pa sta se zagrizla v igro. Neznanec je počepnil, da bi bolje videl. Ko pa sta partnerja začela počasi igrati, se je dvignil in z vzdihom: »Predolgo razmišljujete!« odšel.

Dušan in Igor sta se spogledala in se nasmehnila.

Štefan pa je rekel, kot da so končali pogovor: »Torej v redu: rov plus iskanje hitreje rešitve!« Bal se je, da bi se diskusija znova začela. Zanj je bila stvar jasna in rešena. Zakajne bi poskusili še z rovom? »Najvažnejše je, da se lotimo dela.« Mrzil je dolge diskusije intelektualcev. Poleg tega: kolikokrat je on mislil po svoje, pa se je pozneje izkazalo, da so drugi imeli bolj prav. Zaupal je Igorjevimi analizam.

Igor je vprašujoče pogledal Dušana. Ta je molčal, njegov punt je prehajal v dvom. »Ne bom ju prebrčal,« si je zatrjeval. »V večini sta. Morda pa imata prav? Nobenega svojega predloga nimam, ničesar. Odkar je provala recitacija sem kot brez misli. A nihče mi ne more očitati strahopetnosti, le bolj natančen sem bil.«

Zato je prikimal v znak soglasja.

(Se nadaljuje)

Tržni razvoj začetkom leta

Goveja živina:

Januarski sejm v St. Marxu se po doseženih cenah niso dosi razlikovali od decembrskih. Le ponudba je nekoliko narasla. Povprečna tedenska ponudba, ki je v decembru znašala 1540 živali, je v januarju narasla na 1660. Primerjava povprečnih cen med decembrom in januarjem pa kaže (decembrske cene so v oklepajih): voli 8.02 — 11.60 (8.—11.40), biki 9.46 — 11.50 (9.70 — 11.40), telice 9.25 — 11.50 (9.30 — 11.50), krave 6.92 — 9.66 (7.02 — 9.50) šil. Iz tega je sklepati, da se je cena klavne živine ustalila na decembrskih cenah. Klobasarice so šle po 5.30 — 8.50, kar v primerjavi z decembrom kaže rahel padec samo za slabe živali.

Januarske cere v St. Marxu so zelo podobne cenam januarja 1955, ko so pri tedenski ponudbi 1519 živali dosegli za vole 7.70 — 11.50, za biki 9.50 — 11.30, za telice 9.50 — 11.50 in za krave 7.50 — 9.50 šil. Primerjave v teh treh zimskih obdobjih kažejo, da letošnja večja ponudba ni vplivala na ceno in da je le-ta ostala precej trdna. To obeta tudi prvi februarjski sejm v St. Marxu.

Na Koroškem so cene za klavno živino ostale prav tako ustaliene kakor v St. Marxu. Za vole, biki in telice so plačevali 9.—10.—šil., za krave 7.—9.—, za klobasarice pa 5.70 — 7.— šil. Pri prodaji zaklanih živali so za vole, biki in telice dosegli 18.—19.—šil. Klavnih telet na Koroškem primanjkuje in so jih uvozili iz Jugoslavije ter plačali zaklane po 17.50 šil. za kg. Živa klavna telata plačujejo po 12.50 šil.

Živino za nadaljnjo rejo ali pitje so na Koroškem plačevali: krave 3000 do 6000 šil.; vole po 8.20 — 9.— in telice po 8.50 — 10.— šil. za kg.

Prašiči:

V decembru je še izvedalo, da bodo pitanci čez zimo obdržali decembrsko ceno. To se vendar ni zgodilo. Povprečna tedenska ponudba je v St. Marxu sicer padla od 8139 v decembru na 7247 v januarju in je bila za 1116 nižja od novembrske. Klub temu pa je cena v januarju precej padla. Plačevali so pitance prvega razreda po 13.06—13.70 (v de-

cembru 13.30 — 13.80), drugi razred je dosegel 12.54 — 13.— (12.90 — 13.25), tretji razred pa le še 11.42 — 12.46 (11.70 — 12.80). Vzrok temu padcu torej še ni prekomerna ponudba, niti ne pritisk uvoženih prašičev. Le ta je decembra znašal še 15 %, v januarju pa je padel na 6 %.

Povprečna januarska cena je padla na 12.69 šil. in s tem prišla na mejo sporazumno sklenjene najnižje cene, ko mora država oziroma kmečko ministrstvo intervenirati s pokupovanjem pitancev na seimu. Zato je pričakovati, da cena ne bo več padla. Prvi februarjski sejm kaže, da so se cene popravile.

Na Koroškem, kjer so začetkom meseca še trdili, da ponudba ne prikaže na cenovni seji, je ta v povprečju še držala na 12 šil., je pričela ponudba v drugi polo-

vici meseca naraščati, tako da je povprečna cena zdrknila na 11.60 šil. 281 piščev je šlo na Dunaj še po 12 šil., 70 pa jih je bilo po 11.50 prodanih na Predarlško. Možnosti za izvoz v Italijo so omejene, ker se doseže samo cena 11.—11.50 šilingov.

Cena puijskov je pričela v januarju vidno naraščati. Dočim so začetkom meseca v Celovcu prodajali puijske še po 14.—16.—šil., je koncem meseca narasla cena na 17.—18.—šil.

Konji:

V Št. Vidu so na zadnji sejem prignali 62 konj, od katerih je bila prodana polovica po 3000 — 7000 šil. V Welsu gredo težki konji po 4000 — 7500 šil., lahki pa po 2000 — 4000 šil. Klavne konje plačujejo po 2 — 4.50 šil. za kg žive teže.

Tudi pri lucerni gre za sorto

Lucerna ni lucerna, kakor pšenica ni pšenica. Za pšenico po naših vaseh že dobro vemo, katera njenih sort je najbolj odporna proti izzimljenju in proti boleznem in katera daje najvišje pridelke. Pri lucerni — kraljici krmnih rastlin — pa o lastnostih posameznih sort še zelo malo vemo. Kakor pri pšenici, tako tudi pri lucerni ena sorta ne uspeva povsod enako dobro in ne poplaja povsod enako kapitala in truda, ki smo ga vložili za njen pridelek. Zato bi bilo prav, da se tudi pri sorah lucerne lotimo preskusništva, kakor smo to delali pri drugih poljskih rastlinah. To je zlasti potrebno zaradi tega, ker so klimatski in talni pogoji pri nas tako raznoliki. Poleg tega pa za naše alpske predele o uspevanju lucerninih sort nimamo takih izkušenj, kakor jih imamo v panonskih in baltskih predelih Nižnje Avstrijske, Zgornje Avstrijske in Gradišanske.

Za lažjo izbiro med sortami lucerne navajamo podatke o povprečnih donosih pri poskusih, ki jih je v teh predelih delal Zvezni zavod za rastlinstvo in preskušanje semen. Po hektarju površine so dajale posamezne sorte naslednje povprečne pridelke zelenja (v q):

Sorte	panonski predel	baltski predel
francoske:		
Du Puits	280	587
Flamander Socheville	268	557
Provencer	234	501
avstrijske:		
nižavstr. tržno blago	249	524
Liechtenstein	238	560

Kako čebelarimo, da bomo pridelali več voska in preprečili rojenje čebel

Gradilni satnik

Gradilni satnik je postal v sodobnem čebelarstvu važen pripomoček, katerega bi težko pogrešali. Služi nam v več namenov. Predvsem nam kaže razpoloženje čebel in ga imamo za nekaj barometer čebelje družine. Pove nam, kdaj lahko začnemo vsavljati satnice. Na njem lahko čebele vedno na novo gradijo. S tem omejujemo njihovo rojilno nagnjenje. Ker pridobimo z izrezovanjem satja na gradilnem satniku precej najfinjšega voska, povečamo s tem rentabilnost svojega čebelarstva. To so upoštevanja vredne koristi, ki nam jih nudi gradilni satnik.

Kakšen je gradilni satnik? Pri nas naložimo na tri oblike. Nekateri čebelarji uporabljajo v ta namen cel satnik ob strani gnezda. Drugi pregradijo z ozko navpično letvico navaden satnik na polovico. V prvi del, ki leži v smeri proti žrelu, napnemo kot običajno žico in vteremo vanj primerno veliko sa nico, ta služi družini enako kot drugi krajni sat. Polsat v smeri proti okencu nam služi kot gradilni. Enako lahko uporabimo stari sat, ki smo mu navpično izrezali polovico satja. V nekaterih tipih AŽ panja je vgrajen gradilni satnik v okence plodišča. Tu nimamo satnika, temveč le letvico. Prednost gradilne letvice je v tem, da nam ob pregledovanju in izrezovanju ni treba jemati iz gnezda sata, temveč le okence.

nemške:

Altfränkische	246	517
Thüringer	251	478
madžarske	230	533
italijanske	233	518

Vzrok veliki razliki v povprečnih pridelkih so padavine. V panonskem predelu pade na leto samo 500 mm dežja, v baltskem pa 700 do 900 mm.

Pri sorti Du Puits so ugotovili, da je zelo odporna proti zimskemu mrazu. Ta sorta se ne uvaža več samo iz Francije, temveč jo razmnožujejo tudi že v Avstriji. Vsled tega je pričakovati, da se bo

Zakaj kokoši pozimi ohromijo?

Ker je to precej pogost pojav, je vredno, da o njem napišemo nekaj več. Sicer je vzrokov ohromelosti lahko več, vendar bomo kar s prvim odgovorom zadeli pravega.

Hudo pomanjkanje vitamina D povzroča otekline v sklepih in ohromelost kokoši. Pojavlja se pogosto pozimi pri tistih kokoših, ki pridno nesejo. Vitamin D namreč skrbi za pravilno razporeditev apnenca in fosforja v vseh tistih delih telesa, ki te rudnine potrebujejo. Jajčna lupina je na prvem mestu, kosti na drugem, ostanek pa gre v jajčni rumeniak, ki je ravno zaradi tega važna vitaminska hrana. Vi amin D dobijo lahko kokoši na dva načina: s pomočjo sončnih žarkov iz snovi, ki jih najdemo najbolj pogosto v zelenih delih rastlin, ali pa jim dajemo že v tovarni pripravljeno krmilo, ki ta vitamin vsebuje v končni obliki. V meglenih

njeno seme pocenilo in da ga bo kmalu dovolj na trgu.

Sorta Flamande, iz katere so vzgojili Du Puits, ima več dodatnih imen (Flamandra, Socheville, Cha rainviller), ki so vse zelo donosne. Vse osale francoske sorte izvirajo iz južnih predelov Francije in so pri nas v donosih nezanesljive.

Obe avstrijski sorti sicer ne dajeta rekordnih donosov, sta pa odporni proti izzimljenju in zanesljivi v donosu. Zelo suha pripravni za alpske kraje. Isto velja tudi za nemške sorte.

Italijanske sorte, ki so bile v poskusih, izvirajo iz goratih predelov severne Italije. Drugače pa je pri italijanskem tržnem blagu treba biti previden, ker se me iz srednje in južne Italije ne odgovarja našim pogojem. Isto velja tudi za seme iz drugih držav.

Pri nas vedno spet slišimo, da v gotovih krajih »lucerna ne gre«, čeprav ji talni pogoji odgovarjajo. Za take primere je vedno dober poskus v tej smeri, da lucerne v začetku ne sejemo v čisti setvi, temveč jo mešamo z drugimi deteljami in travami. Iz kmetijske visoke šole Weihenstephan priporočajo po poskusih v Nemčiji in Avstriji naslednji mešanici:

	I	II
črna detelja	10.0 kg	8.4
lucerna	3.0 „	8.4
zla i oves	2.4 „	2.4
travniška bilnica	2.1 „	2.1
pasia trava	1.2 „	1.2
mačji rep	1.2 „	1.2
nokota	3.0 „	0.0

22.9 kg/ha 23.7 kg/ha

S prvo mešanico preskušamo, če lucerna sploh gre, druga mešanica pa že omogoča pridelovanje lucerne.

zimskih dneh ni sonca in zato najprej pade nesnost, nato pa se pričnejo pojavljati prvi znaki tudi na kosteh. Ohromelost je že hudo stanje te bolezni, ki se redkokdaj popolnoma pozdravi. Dodajanje zelene krme pozimi, posnetega mleka in ribjega olja (na 10 kokoši 1 žličko dnevno), vam v sončnih dneh bolezni prepreči, v meglenih pa vsaj ublaži.

Druga oblika kokošje ohromelosti je paraliza. To je bolezen, ki jo povzroča zaenkrat še nepoznana klica. Proti tej bolezni ni sredstva, ni zdravil. Edino, kar so v zadnjem času dosegli, je to, da so nekatere kokoši odporne proti njej. S čim, svetlim in prostornim kokošnjakom lahko preprečite številne okužbe, zdraviti jo je brezuspešno. Črevesni zajedavci in enosransko krmljenje pa to bolezen še pospešijo.

najdemo na satu nastavke matičnikov, vemo, da namerava rojiti. Taki družini še lahko preprečimo rojenje s tem, da ji damo v izdelavo 2—4 satnice, sate s pokrito zalogo pa prestavimo v medišče ali pa uporabimo drugje.

Običajno do tega niti ne pride, ker trotovinu na vsakih 5—7 dni vedno sproti izrezujemo. Z rednim izrezovanjem trotovine čebele zaposlimo z gradnjo, damo jim pa tudi možnost, da odlagajo odvisni mleček. Zato je primernejši cel satnik kot letvica. V tem primeru cel na pol dograjen sat razpolovimo in mu izrežemo polovico satja. V gradilnem satniku dobimo tako satje z žrkami in prazen prostor, kjer imajo mladice ponovno možnost gradnje. Zalego, ki naj ne bo starejša od 5 do 6 dni sproti izrezujemo. Izmenoma je torej prazen zdaj prednji zdaj zadnji del gradilnega satnika.

Če v rojilni dobi satje redno izrezujemo, se rojilni nagon čebel po navadi sam umiri. Ako poleg trotovine opazimo na satniku že tudi čebelje satje, je znamenje, da je družina nagon za rojenje minil. Kadar najdemo le čebelje celice, vemo, da družina nima nikakega nagnjenja k rojenju.

Uvedba gradilnega satnika je potemtakem precejšen prispevek k bolj ekonomičnemu oskrbovanju čebeljih družin, saj nam v večini primerov ogled gradilnega satnika prihraja podrobnejši pregled. Pri nas se še vse premalo uporablja.

ing. Rihar Jože

Ge konj spodrsne...

Sedaj v zimskem času se kaj rado pripeči, da konju pri poledici na gladkih tleh spodrsne. Konj pade in se sam ne more pobrati. Zgodi se tudi, da zavoljo onemoglosti ali bolezni konj obleži in ga je treba dvigniti. Kako bomo živali najbolj pomagali? Kdor ni izkušen ali ni poučen, se po navadi v takih primerih ne znajde. Ravna nepreudarno ali celo nasprotno, kakor bi moral.

Pri vzdigovanju živali moramo upoštevati, na kakšen način konji sami vstajajo. Najprej stegnejo in zravnaajo sprednje noge, potem se uprejo z zadnjim koncem, tako da sprednji del telesa dvignejo, medtem ko zadnji ostane na mestu, dokler se žival končno ne požene kvišku. Če je treba ležečemu konju pri vstajanju pomagati, napravimo pred njim najprej dovolj prostora. Če je vprežen, ga rešimo vseh vezí. Gladka tla potresemo pred sprednjimi nogami z vlažno žagovino, namečemo prsti ali razprošremo predenj kakšno vrečo, odejo ali kaj podobnega.

Če leži konj po strani, mu eden najprej dvigne glavo in vrat, drugi pa mu iztegne in zravna sprednje noge. Koni je torej tako naravnan, da leži na spodnjem delu prsi. Nato ga še eden ali dva prime za rep. Sprednji pomagač mu pri tem pridržuje glavo, nakar ga malo ovrknemo, hkrati pa glasno naženemo, da vstane. Ob povelju mu pomagači pri repu pomagajo dvigniti zadnji del telesa.

Pri oslabilih konjih je včasih treba prsi podložiti s širokim jermenom, pasom ali vrečo, da žival pri vstajanju podpremo tudi ob straneh.

Ge se konj rani na svitku

Če se konj rani na svitku kopita, mu takoj obstriži dlake in rano izperi pod curkom s prekuhano vodo. Nato jo potresi s praškom sulfanilamid. Če ne krvavi hudo, rane ni treba obvezovati.

Madžarska narodna manjšina v Jugoslaviji za dvojezični pouk

Plenum madžarske kulturne zveze, ki je bil pred nedavnim v Osijeku, je predlagal, da bi uvedli na šolah madžarske narodne manjšine v Jugoslaviji dvojezični pouk. Madžarski šol je na Hrvaškem okrog 30 in pouk na teh šolah je bil doslej samo v madžarskem jeziku. Madžari v Jugoslaviji so spoznali, da je pouk samo v madžarščini pomanjkljivost, ker je otrok, ki je zapustil tako šolo, le težje napredoval na drugih srednjih in višjih šolah, in to zaradi pomanjkljivega znanja hrvaščine. S tem, da bo sedaj uveden še pouk v hrvaščini, pa bo ta pomanjkljivost odpadla.

Medtem ko imajo narodne manjšine v Jugoslaviji zajamčene vse pravice in popolno enakopravnost v dejavnih in ne samo v besedah, pa se morajo Slovenci kot manjšine v Italiji in Avstriji za svoje pravice neprestano boriti in opozarjati oblasti na dolžnosti, ki so jih sprejele z zakoni in ustavo.

Na svojevrsten način si na primer za-

mišljajo dvojezičnost italijanske oblasti. Medtem ko sta v Dolini pri Trsu na slovenski šoli dvojezična napisa, je napisa na italijanski šoli samo italijanski, čeprav člen 5. Posebnega statuta jasno pravi: »V tistih volilnih enotah tržaške občine in ostalih občinah na področju pod italijansko upravo, v katerih prebiva znaten del pripadnikov jugoslovanske etnične skupine, bodo napisi na javnih ustanovah ter imena mest in ulic v jeziku jugoslovanske etnične skupine, kakor tudi v jeziku oblasti, ki ima v rokah upravo.«

Tolmačenje tega člena v omenjenem dolinskem primeru je zelo samovoljno in diskriminacijsko. Slovenci na Tržaškem odločno zahtevajo, da so tudi napisi na italijanski šoli v slovenski okolici, kakor tudi seveda napisi krajev in ulic, dosledno dvojezični. Dvojezični napisi naj se uvedejo tudi na proceljih stavb v mestih, v katerih so nastanjeni slovenske šole in seveda tudi povsod drugod, kjer prebivajo Slovenci.

Zaprisega prvih oficirjev avstrijske vojske

Kakor smo poročali že svoječasnno, je zvezni kancler ing. Raab izročil prvim oficirjem avstrijske vojske dekrete, s katerimi jih je zvezni prezident dr. Körner imenoval za visoke oficirje, ki bodo

prevzeli vodstvo posameznih brigad. Kmalu zatem je bila tudi prva poveljna zaprisega zastavnikov in poročnikov nove vojaščine, ki so — kakor kaže AND-slika — v roko zveznega prezidenta obljubili »zvestobo do smrti«.

Svetovni uvoz in izvoz

Po podatkih statističnega biltena OZN je značala vrednost svetovnega izvoza v letu 1955 5 % več kot v letu 1954, ko je bil s 76 milijardami dolarjev dosežen višek. V tej vsoti pa ni upoštevana vrednost izvoza v Sovjetski zvezi, v državah vzhodne Evrope. LR Kitajski in Severni Koreji. K povečanju svetovnega izvoza je največ prispevala Zahodna Evropa, ki je zvišala svoj izvoz za 13 % v primeri z letom 1954. Države štirinškega področja so ga zvišale za 7 %, ZDA za 2,5 % in države Daljnega vzhoda za 14 %. V istem času pa se je vrednost izvoza držav Latinske Amerike znižala za 8 % zaradi nizkih cen izvoznih predmetov, predvsem kave.

Vrednost uvoza v zahodne države se je v primeri z letom 1954 zvišala za 12 %, v države štirinškega področja prav tako za 12 %, v ZDA za 8 % in države Latinske Amerike za 4 %.

Uvoz v države Daljnega vzhoda se je znižal za 5 %, posebno v Indonezijo in

na Japonsko, zaradi česar se je plačlna bilanca teh držav občutno popravila.

Po razpoložljivih podatkih se je blagovna zamenjava s Sovjetsko zvezo leta 1955 v primeri z letom 1954 znižala; izjema je bila le pri trgovinski zamenjavi med ZSSR in Veliko Britanijo. Povečanje blagovne zamenjave z ostalimi državami vzhodne Evrope pa je nadoknadilo to znižanje.

Različne nesreče v ZDA leta 1955

V Združenih državah Amerike je bilo v preteklem letu pri prometnih nesrečah ubitih 38.000 ljudi, medtem ko je pri različnih drugih nesrečah izgubilo življenje 92.000 oseb. Poškodovanih je bilo 9.200.000 ljudi. Gospodarska škoda, plačala bolnic, mezd ipd., povzročena zaradi nezgod, je znašala 10,3 milijarde dolarjev. Te številke predstavljajo noven rekord, pomenijo pa tudi zvišanje smrtnih žrtev v ZDA.

ŠPORTNI **vestnik** ŠPORTNI **vestnik**

Veličasten sprejem olimpijskih zmagovalcev

Ko so se avstrijski športniki na olimpijskih igrah v Corini borili za medalje, verjetno niso mislili, kakšen sprejem bodo doživeli ob povratku v domovino. Kajti prav gotovo nobena druga skupina športnikov si še ni bila v taki meri osvojila srca najširših množic, kot je to uspelo zmagovalcem letošnje olimpijade.

Tisoči navdušenih ljubiteljev športa in desetisoči od veselja prevzetih prebivalcev so pozdravljali nosilce olimpijskih medalj po vsej poti, ki jih je po končanih igrah vodila domov. Prvi veliki sprejem so priredili v Innsbrucku, kjer so bili v prvi vrsti slavljene zmagovalci smučarji, katerim so domače občine pripravile tudi lepa darila. Višek vsega navdušenja pa je

bil nedvomno na Dunaju, kjer stotine policistov niso mogle zadržati navdušenih množic, ki so se zbrale pred kolodvorom.

Ob svojem bivanju na Dunaju so bili olimpijski zmagovalci deležni tudi cele vrste uradnih slavnosti in sprejemov, pri katerih so prejeli razna dragocena darila. Med drugimi je priredil za športnike poseben sprejem tudi zvezni prezident dr. Körner, ki je ob tej priložnosti podelil trikratnemu zmagovalcu Sailerju Veliki častni red republike, ostalim nositeljem medalj pa svojo sliko z lastnoročnim podpisom. Poleg tega je prejel Sailer od prosvetnega ministra zlat prstan s tremi briljanti.

Dunajski mednarodni velesejem

od 11. do 18. marca 1956

Moda / Luksus / Gospodinjstvo / Vsakdanje potreščine / Tehnika / Stroji
Orodje

Kmetijska in gozdnogospodarska vzorčna razstava

Posebna razstava: »Načrtovati, graditi, gospodariti«
Razstava pitane živine / Razstava strojev s predvajanjem / Prehrana in nasladi
Poskušnja vin

Posebne razstave: »Tehnika v gospodinjstvu«
»Transport — embalaža«
Izumi

Na železnica in avobusih za 25 % znižana vožnja. Velesejmske izkaznice pri deželnih zbornicah za obrtno gospodarstvo, pri deželnih in okrajnih kmetijskih zbornicah in v prodajalnah, označenih z izveski.

RADIO CELOVEC

Poročila dnevno: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 17.00, 19.45, 22.00.

Sobota, 18. februar:

5.50 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Širni pisani svet — 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca (slov.) — 10.00 Gospodinjstvo — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.02 Pestro mešano — 13.55 Športni pregled — 14.30 Pozdrav nate — 16.15 Odlični izbor — 17.10 Oddaja presenečenj — 18.30 Oj ta sudaški boben (slov.).

Nedelja, 19. februar:

6.20 Narodna glasba — 7.25 S pesmijo pozdravljamo in voščimo (slov.) — 8.20 Oddaja za kmete — 9.10 Godba na pihala — 11.05 Koncert ljudskih melodij — 13.45 Iz domovine — 14.30 Pozdrav nate — 16.00 Heinrich Heine — za stoletnico smrti — 19.00 Športne vesti — 20.00 Pestra oddaja iz življenja v gledališču.

Ponedeljek, 20. februar:

5.55 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinjstvo — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.02 Pestro mešano — 14.00 Poročila, objave. Za našo vas (slov.) — 15.30 Za vesele male ljudi — 16.35 Znanje za vse — 18.00 Sami šlagerji — 18.15 Mladina in šola — 18.45 Igra Combo Adria (slov.) — 20.10 Glasba za milijone.

Torek, 21. februar:

5.50 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Zdrav človek — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinjstvo

gacin — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.02 Pestro mešano — 14.00 Poročila, objave. Zdravniški vedež (slov.) — 15.30 Oddaja za ženo — 16.35 Znanje za vse — 18.00 Sami šlagerji — 20.10 Operni koncert.

Sreda, 22. februar:

5.55 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Iz ženskega sveta — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinjstvo — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.02 Pestro mešano — 14.00 Poročila, objave. Slovenske pesmi (slov.) — 16.35 Znanje za vse — 18.00 Sami šlagerji — 18.45 Okno v svet (slov.) — 20.50 Tako zveni v Avstriji.

Četrtek, 23. februar:

5.50 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinjstvo — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.02 Pestro mešano — 14.00 Poročila, objave. Profesor Kramolc: Pogovor s pevci in pevovodji (slov.) — 15.30 Oddaja za ženo — 16.35 Znanje za vse — 16.50 Kulturne vesti — 20.10 Predpomladanski običaji v Avstriji.

Petek, 24. februar:

5.50 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Domovina in čas — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinjstvo — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.02 Pestro mešano — 14.00 Poročila, objave. Trdi orehi (slov.) — 15.30 Otroška ura — 16.35 Znanje za vse — 18.00 Sami šlagerji — 18.45 Športni obzorik (slov.) 20.10 Prometni kavalir.

RADIO PROGRAM

RADIO LJUBLJANA

Poročila dnevno: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 22.00.

Sobota, 18. februar:

7.10 Zabavne popevke pojo znani pevci — 11.05 Gospodinjstvo nasveti — 11.15 Slovenske narodne — 11.45 Pojte z nami, otroci! — 12.30 Kmečka univerza — 14.20 Pionirski kotiček — 14.35 Zeleli ste — poslušajte! — 16.00 Novi filmi — 18.00 Okno v svet: Rurski velikaš Krupp — 18.35 Jezikovni pogovori — 20.00 Veseli večer.

Nedelja, 19. februar:

6.00 Vedre in poskočne za prijetno nedeljsko jutro — 8.00 O športu in športnikih — 8.15 Pisan spored narodnih in domačih pesmi — 9.00 Otroška predstava — 10.00 Družinski pogovori — 13.30 Pol ure za našo vas — 14.00 Zeleli ste — poslušajte! — 16.00 Po naši lepi deželi — 18.30 Melodije, ki jih radi poslušate — 21.00 Kulturni razgledi.

Ponedeljek, 20. februar:

6.35 Pohorski fantje pojo in igrajo — 7.10 Vedre melodije — 11.05 Radijska šola — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Koncertni valčki — 13.30 Narodne pesmi in domače poskočne melodije — 14.35 Zeleli ste — poslušajte! — 15.45 Makedonske partizanske pesmi — 16.00 Zdravstveni nasveti — 18.00 Radijska univerza — 20.00 Kulturni pregled.

Torek, 21. februar:

6.35 Priljubljene popevke — 7.10 Zabavni zvoki — 11.05 Gospodinjstvo nasveti — 11.45

Cicibanom — dober dan! — 12.30 Kmečka univerza — 13.30 Od melodije do melodije — 14.20 Pionirski kotiček — 14.35 Zeleli ste — poslušajte! — 16.10 V svetu opernih melodij — 18.00 Zunanje-politični feljton — 18.30 Športni tednik — 20.10 Poje Slovenski okt.

Sreda, 22. februar:

7.10 Melodije za razvedrilo — 11.05 Gospodinjstvo nasveti — 11.15 Igra tamburaški orkester ljubljanskih »Svobod« — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.30 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov — 14.35 Zeleli ste — poslušajte! — 15.45 Pojo mladinski zbori — 18.15 Skladbe slovenskih avtorjev — 18.35 Zanimivosti iz znanosti in tehnike — 19.45 Aida: Verdijeva opera.

Četrtek, 23. februar:

7.10 Z melodijami v dobro voljo — 11.05 Gospodinjstvo nasveti — 11.45 Glasbena oddaja za pionirje — 12.30 Kmečka univerza — 12.40 Umetne in narodne pesmi poje dekljski zbor — 14.25 Ljudsko-prosvetni obzorik — 14.35 Zeleli ste — poslušajte! — 16.10 Glasbene uganke — 18.10 Pesem skozi stoletja — 20.00 Mladinska oddaja — 20.20 Četrtek večer domačih pesmi in napevov.

Petek, 24. februar:

7.10 Igra Čška godba — 11.05 Gospodinjstvo nasveti — 11.45 Cicibanom — dober dan! — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.30 Pester spored opernih melodij — 14.35 Zeleli ste — poslušajte! — 16.00 Modni kotiček — 18.15 Pred mikrofonom je Kmečka godba — 20.00 Tedenski zunanje-politični pregled — 21.00 Mednarodna radijska univerza.